

6
ВСЕСВЕТ

1934
ВСЕСВЕТ

K.6176

ВСЕСВЕТ

ВСЕСВЕТ

ЩО НАДРУКОВАНО У „ВСЕСВІТІ“ ЗА 1926 РІК.

ОПОВІДАННЯ:

Сайд—онук Ахунбая-Огли—**Ол. Копиленко**. Дощ—**В. Дорошків** («Всесвіт» ч. 1). Поворот—**П. Лісовий**. Жінки—**Курт-Клебер** (ч. 2). Шіхтар—**П. Ванячко**. Дрібнота—**Гермінія Дур** Мюлен (ч. 3). Ахтєміс—**Ол. Слісаренко**. Генета—**Дм. Тась**. (ч. 4). Піймав—**Ф. Нооро**. Барикади—**Курт Клебер** (ч. 5). Верблюди—**П. Панч** В листопаді—**Юр. Яновський** (ч. 6). Оповідання без моралі—**Гр. Косинка**. Два—**Ол. Корж** (ч. 7). Кулина—**К. Овчаренко**. Проклятий телефон—**П. Іванів** (ч. 8). Поворот—**Ол. Корж**. Чи це вам до вподоби—**Ігнатес Івсен** (ч. 9). Нраствінна робота—**О. Вишня**. На фронті п'ятої бойової—**Вол. Іввагія** (ч. 11). Свій брат—**Архип Тесленко**. Невиримність—**Юр. Шовкопляс** (ч. 12). Бровник—**С. Пилипенко**. Лірика буднів—**Ол. Громів** (ч. 13). Три пальці—**П. Ванченко** (ч. 14). На озера—**Микола Хвильовий**. Ключка—**Петро Панч** (ч. 15). Політика—**Гр. Косинка**. Попався—**Андрійко**. (ч. 16) Романтична історія—**Н. Забіла**. Зустріч—**О. Серпокриленко** (ч. 17). Бронзовий магнат—**М. Ірчан**. Бланка-Заська Косій—**П. Ванченко** (ч. 18). Шість сотень **О. Слісаренко**. Срібне місто—**Ганс Гайзвистгей** (ч. 19). Складення—**О. Кузділа**. У танова пані Кейг—**П. Зігрудко** (ч. 22). Епілог одного літа—**Ол. Корж**. Тринадцять років—**А. Парвотайський** (ч. 21). Мед—**К. Овчаренко**. Квітка Бара—**Люд. Делюк** (ч. 22). Тіні—**Е. Хазін**. Загибель щасливого міста—**А. Кардиналовська** (ч. 23). Зруйнована ідея—**Я. Качура** (ч. 24).

ВІРШІ:

Ленінград—**М. Семенко**. Прохесна—**М. Рильський**. Лист—**Кардиналовська**. Балата Півночі—**Н. Забіла** («Всесвіт» ч. 1). * * * **Юлія Шпол**. * * * **Вол. Сосюра** (ч. 2). Синельников—**В. Мисик**. * * * **М. Сайко** (ч. 3). Чорвоноармієць—**Донченко**. Вчора—**А. Дикий**. Завір'юха—**М. Драй-Хмара** (ч. 4). * * * **М. Йогансен**. * * * **Дм. Гордієнко**. * * * **М. Сайко** (ч. 5). Даймо Дніпро—**Г. Коляда** (ч. 6). Ленінград. Океан—**Михайло Семенко**. Весняне—**М. Лебідь** (ч. 9). Іду—**В. Сосюра**. * * * **Драй-Хмара**. Вулиця—**М. Ковальчук**. Край рожевий—**А. Дикий** (ч. 10). Із сніжної Канади—**М. Ірчан** (ч. 11). Херсонщина—**Т. Масенко** (ч. 14). Любисток—**М. Бажан** (ч. 15). * * * **М. Рильський**. * * * **І. Сенченко** (ч. 16). Коли потяг у даль загукоче—**В. Сосюра**. Серпень—**М. Догенко** (ч. 17). Листопад—**Ол. Корж**. Епітафія—**М. Рильський**. Вечір у степу—**П. Когут**. У путь—**Дм. Гордієнко**. На розі—**Я. Коваленко** (ч. 18). Чайка—**Микола Терещук**. Розмай-зілля—**М. Бажан** (ч. 19). Польова тропка—**Ол. Корж**. Шляхи—**Голова**. * * * **Драй-Хмара**. Осіння—**Ол. Ведмицький**. Курінь—**О. Донченко**. Домівка—**П. Голубничий**. Квартали—**Запорожець** (ч. 21). Дніпрельстан—**А. Панів**. До села—**Ан. Дикий** (ч. 21). Порт—**Варжари**. На пасіці—**Ол. Ведмицький** (ч. 22). * * * **Коваленко**. Д. * * * **Ан. Дикий** (ч. 23). * * * **О. Донченко** (ч. 24).

ІЛЮСТРОВАНІ НАРИСИ, СТАТТІ:

Яструбська республіка—**Ф.т. Винник**. Кам'янка—**О. Ясний**. Алмазний фонд СРСР—**Москвичанин**. Експедиція ВУФКУ на Кавказ—**Д. Бузько**. Галицька біда—**К. Лич**. А5 сінське мисливство—**Н. Хутчик**. Ол. Хвостов—**Хмурий**. Чи пішли люди від маалі—**Н. (Всесвіт» ч. 1)**. Місто розквітає—**А. Чаров**. Тарас Шевченко (кіно-фільм)—**А. Могильний**. З минулого України—**Г. Мокно**. Будуємо школи—**Неуронов**. Рибалки Данії—**Б. Бурксер**. 1925-й рік і українська художня література—**А. Лейтес**. П. Й. Капельгородський—**Гр. Рогозівський**. Чи можна віддалити старість—**З. Д.** (ч. 2). Боротьба за Мосул—**М. Шраг**. Відень—**Н. Суравцева**. Музей Слобідської України—**А. Чаров**. Трипільська трагедія (кіно-фільм)—**Н. Робелькорія**. В. Аleshko. Вулиця вечірня—**К. Гордієнко**. Фігаро перед 3000 років—**Др. Вальтер Еольф** (ч. 3). На сторожі—**С. Червоний**. Гуцульщина—**К. Лавринювич**. Сучасна жінка Єгипту—**Б. Бурксер**. Рим—**М. Н-кий**. 1921—21 роки—(кіно-фільм)—**М. Р. Базар**. **К. Гордієнко**. «Нова баварія»—**Остан Вишня** (ч. 4). Великий Тарас—**В. Аleshko**. Т. Шевченко на Гоголівщині—**Г. Рогозівський**. Т. Шевченко (сцарій)—**М. Панченко**. Паризька комуна 1871 р.—**В. Іввагія**. Шляхи української опери—**Туркельтауб**. Робітник-скульптор—**М. А. Скарби** фараона Тут-Анх-Амона—**Н. Людина** продукт того, що вона їсть—**Н. Дорожні** натисні—**В. А.** (ч. 5). Держателем—**І. Туркельтауб**. Художник Михайло-Жук—**В. Хмурий**. Народний артист І. Куцугура-Кучеренко—**М. Л-й**. Синій пакет—**Н. Цигарка**. **О. Галайда**. Суд над убивцями д-ра Караваєва—**М. Бері** (ч. 6). Декоративно-театральне мистецтво—**Мюллер**. Європейська вулиця—* * *. Весна—**К. Подолянин**. Алім—* * *. Художник Рудольф Шліхтер—* * *. В ескімосів—* * * (ч. 7). Сучасна Індія—**Я. С-кий**. Шляхи до роману—**А. Лейтес**. Весна на Дніпрі—**Ф. Якубовський**. Гамбург (кіно-фільм)—**Р-ка**. Микола Садзівський—**Н. Підляшчя**. **К. Лавринювич**. Австрійські Альпи—**Р. Вітик**. Одеський оперний театр—**Ф. Т.** (ч. 8). Полісея—**А. К. Комуна** «Новий світ»—**В. Аleshko**. Витвір війни—**Роза Вітик**. Непевний багаж—**П. К-ва**. Житлове робітниче будівництво—**М. Лебідь**. Казка про царя Салтана—**І. С. Шевченківці**. **К-й**. Спорт на вільному повітрі—**Г-ло**. Трєсовина—**Ф. Якубовський** (ч. 9). Вічний учень—**В. Коряк**. Перші зустрічі з Іваном Франком—**М. Вороний**. Два роки з Іваном Франком—**І. Лизанівський**. Іван Франко на східні літ—**В. Мороз**. Баржан—**К. Гордієнко**. Сади цвітуть—**К. Подолянин**. Хоамщина—**К. А. Вибух**. **П. Коп-ва** (ч. 10). Одеський порт—**К. Подолянин**. Червоне поле—**М. Бері**. Жінка сучасної Греції—* * *. Алтон Сінклер—**М. Ірчан**. По селах та містечках України—**М. Макаренко**. Ку-калук-клан—**В. Ів. Кіра-Кіраліна**—* * * (ч. 11). Сонце та море—**М. Толяківський**. Там де роблять фільм—**Фабіан Гарін**. Українська музика—**В. Костяшко**. До підписання фільм—**О. С.**

Яструбська республіка—Ф. Ш. Винник. Кам'янка—О. Ясний. Алмазний фонд СРСР—Москвичанин. Експедиція ВУФКУ на Кавказ—Д. Бузько. Галицька біда—К. А. Лич. Аз сімське мистецтво—Н. Х. Хижник Ол. Хвостов—Хмурий. Чи пішли люде від маапи—Н. (. Веселіт'я ч. 1). Місто розквітає—А. Чаров. Тарас Шевченко (кіно-фільм)—Л. Мог-ський. З минулого України—Г. Мокно. Будемо школи—Неуронов. Рибалки Данії—Є. Бурксер. 1923-й рік і українська художня література—А. Лейтес. П. Й. Капельгородський—Гр. Рогозіський. Чи можна віддалити старість—З. Д. (ч. 2). Боротьба за Мзеул—М. Шраг. Відень—Н. Суворовца. Музей Слобідської України—А. Чаров. Трипільська трагедія (кіно-фільм)—Н. Робсалькорія—В. Алешко. Вулиця вечірня—К. Гордіяко. Фігаро перед 3000 років—Др. Вальтер Вольф (ч. 3). На сгорожі—С. Червоний. Гуцульщина—К. Лавринович. Сучасна жінка Єгипту—Є. Бурксер. Рим—М. Н-кий. 1920—21 роки—(кіно-фільм)—М. Р. Базар—К. Гордіяко. «Нова баварія»—Остап Вишня (ч. 4). Великий Тарас—В. Алешко. Т. Шевченко на Гоголівщині—Г. Рогозіський. Т. Шевченко (сценарій)—М. Пляченко. Паризька комуна 1871 р.—В. Івогін. Шлях української опери—Туркельтауб. Робітник-скульптор—М. А. Скарби фараона Тут-Ах-Амона—Н. Людина продукт того, що вона їсть—Н. Дорожні натиси—В. Л. (ч. 5). Держтеатр—І. Туркельтауб. Художник-Михайло-Жук—В. Хмурий. Народний артист І. Кучугура-Кучеренко—М. А. С. Сийй пакет—Н. Цигарка—О. Галайда. Суд над убивцями д-ра Караванова—М. Бері (ч. 6). Декоративно-театральне мистецтво—Мюллер. Європейська вулиця—*. Весна—К. Подольний. Алім—*. Художник Рудольф Шліхтер—*. В ескімосів—* (ч. 7). Сучасна Індія—Я. С-кий. Шляхи до роману—А. Лейтес. Весна на Дніпрі—Ф. Якубовський. Гамбург (кіно-фільм) М. Р-ка. Микола Садорський—Н. Підляшшя—К. Лавринович. Австрійські Альпи—Р. Вітик. Одеський оперний театр—Ф. Т. (ч. 8). Полісея—А. К. Комуна «Новий світ»—В. Алешко. Витвір війни—Роза Вітик. Непевний багаж—П. К-ва. Житлове робітниче будівництво—М. Лобідь. Казка про царя Салтана—І. С. Шевченківці—К-й. Спорт на вільному повітрі—Г-ло. Трясовина—Ф. Якубовський (ч. 9). Вічний учень—В. Коряк. Перші зустрічі з Іваном Франком—М. Вороний. Два роки з Іваном Франком—І. Лизанівський. Іван Франко на східні діт—В. Мороз. Баржан—К. Гордіяко. Сади цвітуть—К. Подольний. Хома-щина—К. А. Вибух—П. Коп-ва (ч. 10). Одеський порт—К. Подольний. Червоне поле—М. Бері. Жінка сучасної Греції—*. Аптон Сінклер—М. Ірчан. По селах та містечках України—М. Макареяко. Ку-ка-ку-клан—В. Ів. Кіра-Кіраїна—* (ч. 11). Сонце та море—М. Толіківський. Там де роблять фільм—Фабіан Гарін. Українська музика—В. Костенко. До північного бігуна—Карл Рабо. По той бік розуму—Я. Біланів. Шквал над Одесою—Н. (ч. 12). Там де царі жили—К. Гордіяко. В монастирських стінах—Г. Шпітерс. Філософ Мандрівник—С. Бразуль. Лемківщина—К. Лавринович. Джерела сили в майбутньому—А. Любе. Вася реформатор—В. (ч. 13). Пабло Пікасо—А. Альф. Тіні Бельведера—Б-н. В боротьбі за життя та зорю—Г. Шпітерс. Вряки в таборі—Д. Г. Кузю крашу долю—Ш. А. По слідах—В. Ів-н. Культура Туреччини—А. Левітський. Рю-де-Жанейро—А. Соф. Київ-Дніпро-сонце—М. Монголи середньої Азії—Г-ч. Дикучи торгують з Америкою—Л. Олів (ч. 14). Харків двох віків—А. Лазарев. Отто Лівенталь—батько авіації—Андрій Касяненко. Художній інститут в Києві—Ів. Врона. Канада—М. Ірчан. Рибалки стародавнього озера—А. Оліва. Матронівка-Кулішівка—К. А. Панад Карпатами—А. К. Одеса-Kurport—д' Малорі. Спартак—Ф-й. До раціоналізації процесів праці—Г. Шпітерс. (ч. 15). Єврей хлівороби—Р-т. Франс Мазрель—С. Марголіа. Золото й хінці—Леонід Ес. Члтанов-вчимося—Г. Шпітерс. На сполох—Ландут. Селяне лікуються—В. Ріпчанський. На узгір'ях Яйди—Н. Г. (ч. 16). Там де довга ніч—М. Щеглов. Чернявський музей—М. Шраг. Вам лист—К. Подольний. В далеких краях—К. А. і С. Ф. Місто подотняє—Моор. Герої з передмістя—Чаров. Паризька карусель—К. К-й. Африканські глиняні палаци—Н. (ч. 17). На поготові—Озер. В країні безперервних революцій—А. Станкевич. Місто під землею—Н. Кефаль іде—В. Івогін. Опішнянські гончарі—Гавриленко. В дитячій республіці—В. Роговой. Через гірський хребет—до Тифлісу—Київ. Творчість Рене Прагар—К. К-й. Мандрівні зірки—Ф-й. На спорт майдані—Павлов (ч. 18). На захист республіки—П. Лазарев. Радянська Литовська угода—*. На свято урожаю—*. Скульптура В. Корольова—А. Альфа. Агітблог України—*. За Шлісельбурзькою брамою—*. На Приморщині—Леоніда Ес. Чайка (комуна в степах)—Д. Бузько. Всесоюзний медичний ЕТад—*. Реклама за кордоном—*. Провокатор—В. Ф-ний. Шляхи із водоймищами—Є. Зеланд. Техніка на службі у людини—* (ч. 19). Георгій Нарбут—*. Ворота Близького Сходу—*. Неодобитки контрреволюції перед пролет. судом—*. Підкарпатська Україна К. А-вита. Чорна країна—В. Пальмова. Бєня Крик—В. Ф-й. З протягнутою рукою—В. Венгеров. Дослідження наукового інституту праці над алкоголіками—*. Навчання глухонімих за допомогою радіо—Є. З. Новий спосіб переливання крові—З. Є. (ч. 20). На порозі до нової України—П. Ласорний. Лю-ін—А. Ес. Бердянський порт—Остап Вишня. Далено від залізниці—Озер. Тарас Трясина—Ф-й. Мертве місто—*. Барбра-Ля-Мар—*. Скульптор Новосельський Д. Хмурий. Зв'язок українських художників з закордоном—*. Стара архітектура Харкова—Павленко (ч. 21). Велетень—Вікторів. Художник Микола Бурачек—М. Павленко. Еміль Верхарн—А. Лейтес. Франція й Негри—А. Ватаженко. Фантазія чи дійсність—П. Біляїв. Учан—Алестан. Микола Джера—О. Б. Еміль Янінгс—Ф. Свято білоруської культури—Іл. Барашка. Молоді мексиканські художники—А. Г-в. Французькі письменники—наші друзі—А. Г. (ч. 22). Сучасна Євангелія—Ю. Таскін. З архіву про Л. Б. Красіна—Ю. Мор. Дрібний народ—Бела Берг. Салтівська культура—Б. Сліва. Славних предків правнуки погані—Н. Герой матчу—О. Б. Закордонний фільм—*. Королева й долари—*. Радянська порцеляна—* (ч. 23).

САТИРА, ГУМОР:

Скиба життя—В. Маньківський. Блискучий вихід—С. Ч. Коли його закривають—С. Ч. (ч. 1). Так нічорта з того і не вийшло—Остап Вишня (ч. 2). Анатомічний випадок—Кость Котько (ч. 4). Кіно на селі—В. Чечвянський. Гумореска—С. Ч. (ч. 5). Звільнення—Н. Бонтемпелі. Літературні шаржі—Остап Вишня (ч. 6). Оздоровлення апарату—В. Чечвянський (ч. 18). Життя вузівське—*. Весільний гумор—* (ч. 19). Хуліган—мал. худ. Щеглов. Сторінка гумору—худ. Брискии (ч. 20). Сторінка гумору й сатири—мал. худ. Щеглов (ч. 22). Діалог недалекого майбутнього—В. Чечвянський. На боротьбу з класиками—шарж худ. Булаховський. Бишиха—П. Ванченко (ч. 23). Сторінка гумору—мал. П. Булаковський (ч. 24).

05 (47714х) „1926“

За
редакцією

ВСЕСВІТ

ШУМСЬКОГО О.
КАСЯНЕНКА Е.

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

№ 24 (47) 31 грудня 1926 р.
Рік видання II-й.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

Харків, вул. Лібкнехта, № 11
Тел. № 34-76.

Фото-етюд П. Плахтія

1926
1967

1926
1967

ЗИМА ПОЧАЛАСЬ

ЦЕНТРАЛЬНА
= НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА.

ЗРУЙНОВАНА ІДЕЯ

Оповідання Якова Качури

ТЩО ПЕТЮ: Прибула свіжа партія мануфактури. Збирай своїх „заробітчан“ і в цю-ж хвилину розсилай по соробокопівських крамницях. За амортизацію по 50 коп. кожному на рило, марш! Я, Рибальченко Вікентій, нащадок свого батька, головного компаньйона фірми Рибальченко і К-о, власника кількох крамниць мануфактурних, тепер—прийдіте поклонімося Робкоопові...

— Петю, я тобі казав, чи ні—йди на роботу?

Петя, мій прикащик, сухорлявий, довгий, мов голобля, хитро посміхається.

— Не ізвольте безпокоїцца, Вікентіє Петровичу!

— Ти сьогодні зробиш те, що я кажу, чи ні?

— Я вже зробив.

— Ти вже зробив? Коли?

— Ще вчора з вечора...

Я добре знаю Петю. Знаю джерело, з якого Петя черпає свої для мене інформації—передбачає всі мої накази,—проте не вадить запитати зайвий раз.

— А хто сказав тобі це, Дунька Соловейчикова, га?

— Вона, канешно,—вже не раз я чую цю стереотипну відповідь.

Петя—це його улюблена мачера: мрійно закопирити розсічену в дитинстві губу й розповісти мені все, обов'язково до кінця. (Соловейчик мій, під боком, конкурент, а Дунька офіційно числиться його хатньою робітницею). Поки ще нема в крамниці покупців, я охоче слухаю Петіну насичену фольклорними зворотами розмову.

— Іду я Ленінським проспектом—коли Дунька. Ви кули, кажу, Дуняша зверх положеної норми закаблуки в туплях викривляєте? Жартую, значить, да. Вона, канешно, засміялася: „Приходьте, каже,—завтра погуляємо“.

Чому, кажу, взавтра, а не сьогодні? Бо сьогодні, каже, є робота. А, робота?! А яка така, Дуняша, в вас робота? Взяв я в оборот її. Вона й і призналася: „по крам до соробокоопу, каже йду“...

— Киньте, говорю, Дуняша! Ваша пролетарська совість повинна протестувати. Соловейчик через вас кармани набиватиме, а ви робочу масу зводите з путі советської власті. Ходіте, краще зараз погуляємо.

Я б'ю рву зо сімху, уявляю, коли-б це донеслося до Соловейчика:

— Ну, далі, далі?

— Далі? Ну, гуляємо ми єто з Дунькою... Я їй значить агітую по своїй нежонатій лінії, а в голові людям, думаю, сьогодні треба дати знати.

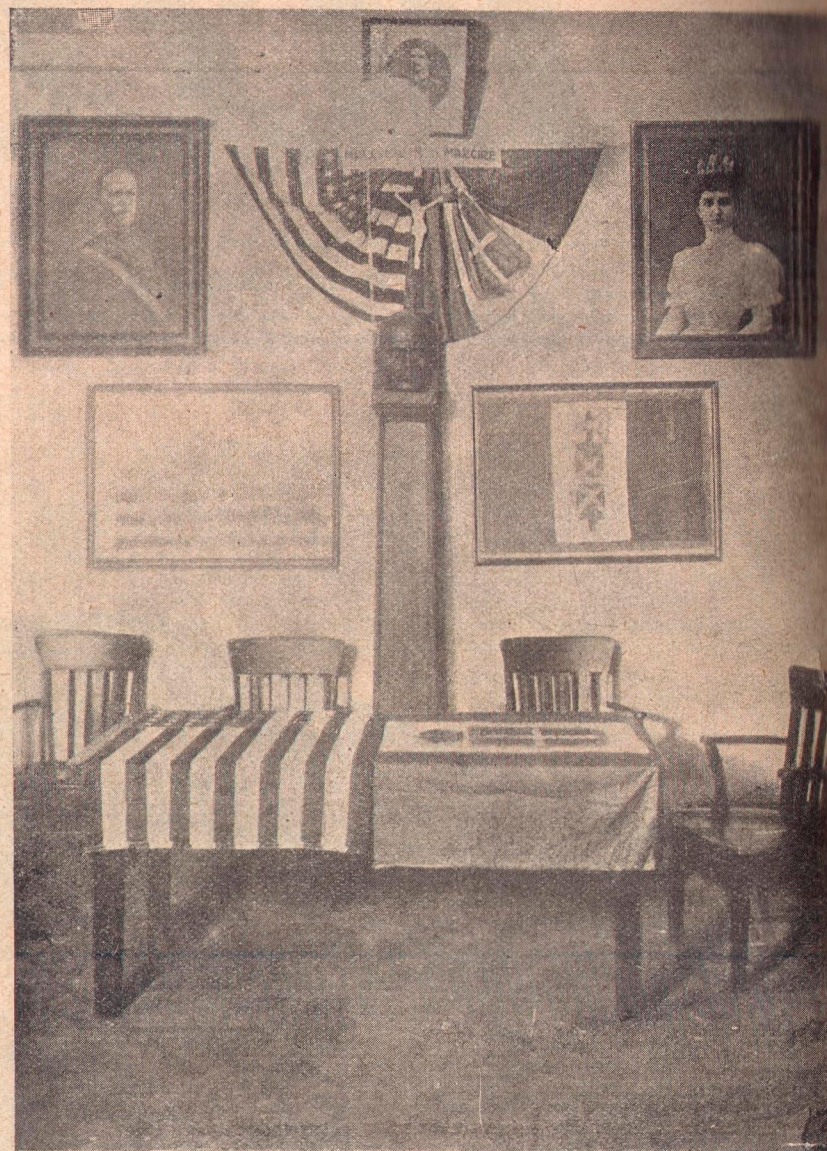
— Молодця ти, Петю!—вмісно фамільярно хльоскаю його по спині—як же з Дунькою?

— З Дунькою?—ввічливо сміється Петя.—Дуньку передав на вулиці йому, Дуньчиному, значить, ухажорові, а сам до Митки Кривов'яза: Так і так, кажу, мовляв, робота є... Давай на ранок своїх членів.

— Правильно зробив!—Хвалити Петю не доводиться. Він моя права рука, чудово знає всі свої обов'язки й крім того... це вже наша спільна справа.

— Петю, нам сьогодні треба ще обміркувати наше діло,—кажу „наше“, зближає мене з Петєю й примушує його уважно ставитись до моїх інтересів,—крамниця наша мало заробляє...

— Мало,—згоджується Петя. Я не знаю, що в нього на думці, та мені й не треба цього знати. —Агентуру треба нам пошиюити, нагадую йому. І бачу,

Помешкання фашистської організації в Північній Америці

Чому, каж, взавтра, а не сьогодні? Бо сьогодні, каж, є робота. А, робота?! А яка така, Дуняша, в вас робота? Взяв я в оборот її. Вона й і ризналася: „по крам до соробкоопу, каж, йду“...

— Киньте, говорю, Дуняша! Ваша пролетарська совість повинна протестувати. Соловейчик через вас кармани набиватиме, а ви робочу масу заводите з пугі советської власті. Ходіте, краще зараз погуляємо.

Я бжи рву зо сімху, уявляю, коли-б це донеслося до Соловейчика:

— Ну, далі, далі?

— Далі? Ну, гуляємо ми єто з Дунькою... Я їй значить агітую по своїй нежонатій лінії, а в голові людям, думаю, сьогодні треба дати знати.

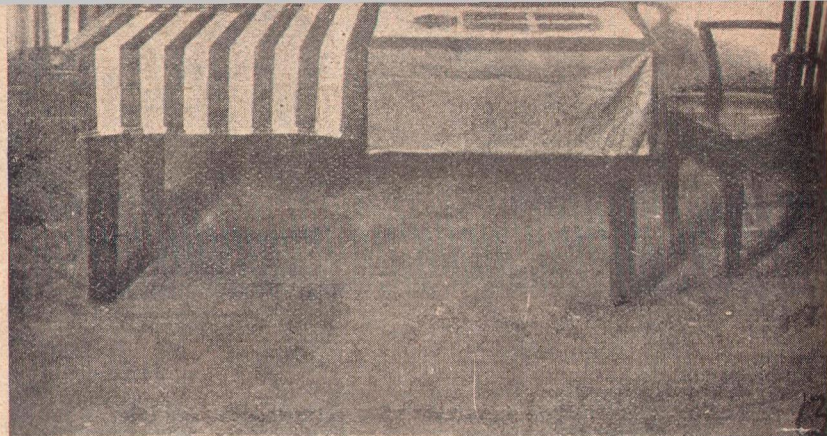
— Молодця ти, Петю!—вмисно фамільярно хльоскаю його по спині—як же з Дунькою?

— З Дунькою?—ввічливо сміється Петя.—Дуньку передав на вулиці йому, Дуньчиному, значить, ухажорові, а сам до Митьки Кривов'яза: Так і так, каж, мовляв, робота є... Дявай на ранок своїх членів.

— Правильно зробив!—Хвалити Петю не доводиться. Він моя права рука, чудово знає всі свої обов'язки й крім того... це вже наша спільна справа.

— Петю, нам сьогодні треба ще обміркувати наше діло,—кажу „наше“, зближає мене з Петею й примушує його уважно ставитись до моїх інтересів,—крамниця наша мало заробляє...

— Мало,—згоджується Петя. Я не знаю, що в нього на думці, та мені й не треба цього знати.—Агентуру треба нам поширити, нагадую йому. І бачу,

Помешкання фашистської організації в Північній Америці

як лукаво слухає мій „зам“ (О, він добре розуміє, що це значить агентура в наші дні, в умовах НЕП'и).

— Не ізвольте беспокоїцца, Вікентів Петровичу, єто дело в мене на мазі: Дунька Соловейчикова,—раз і Манька з Соробкоопу—два, Юхим сторож Соробкоопівського складу—три, Настя нашого Мильтона й фінінспекторша—чотири... Начрайону, вчора коли вас не було, драпу з верхньої полиці по дішовке йому дав.

Я слухаю. Синодик агентурний—Петя підібрав його гаразд:

— А як ти поквитався з головою Бор..ського Єства?

— З отим хамлом?—недбало чвиркає крізь зуби Петя—дуже просто! Взяли ми для Бор..ського Єства 800 метрів мануфактури. Я дві третини заплатив за них і дві третини краму перевіз на склад до Митьки Кривов'яза.

Геніяльно! Мати гарного прикажчика це половина успіху. Раніше він не знав, як можна вигідно купити пару оселедців, а тепер...

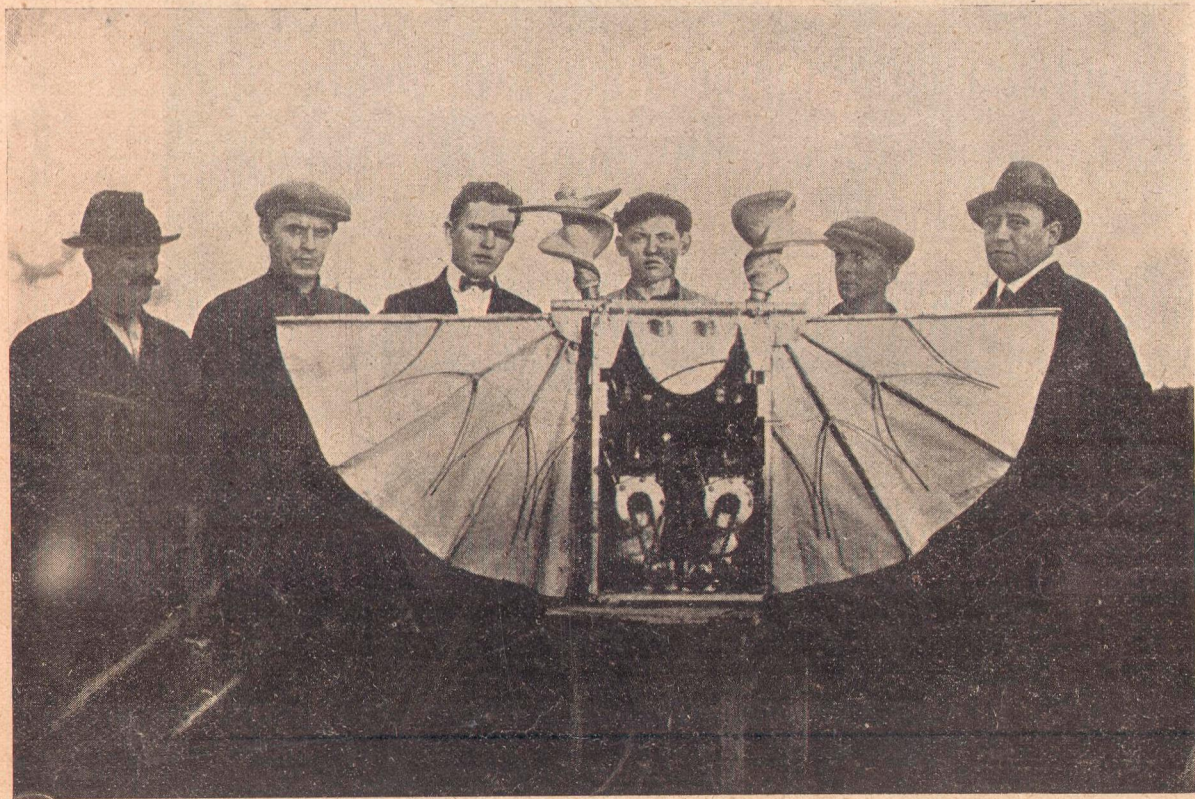
— Ти хочеш, Петю, більше заробляти?

— К чому такой вопрос,—галантно кланяється Петя.

— Я тебе настановлю хазяїном одного діла, хочеш?

— Єто как вам понравіцца—дубово, а зато яка ретельність, ясність думки. Дивиться на мене, мов сорока в кістку. Це вам не розбещений член спілки: горлоріз, бандит, готовий душу витягнути—з приватника. Петя має професійного квитка. Але одно тикати його з погрозами під ніс, і друге—тим, таки квитком допомагати, дбати про приватника—свого господаря.

— Пам'ятаєш, Петю, ми балакали з тобою про артіль, кравецьку трудсву артіль, де

Літак—винахід інженера **Антон Лютца** у Відні. Цей апарат не має поземних площин, а піднімається в повітря особливим гвинтом за допомогою маленького мотору, прикріпленого до людини, що лагодиться летіти. Вага апарату 40 кіло. Є думка надалі полегшити його до 30 кіло. Коштує апарат від 350 до 400 марок. На цій малюнку—винахідник із своїм апаратом перед літанням.

члени спільно користуються знаряддям виробництва й самі збувають свої вироби, ти пам'ятав?

— Значить, ви про це дело?..—насторожується Петя.

— Про це саме. Я даю приміщення, матеріал, машини швацькі, все, що треба для порядної майстерні... Залишається наwerbувати членів, а вони хай оберуть тебе на голову правління. Зрозумів?

— Ясно!—ввічливо хіхікає мій майбутній голова правління.—Ви дайте капітал, а я вроді как-би мариканець, наглядаю...

— Правильно!

І ми обидва сміємося моїй геніальній думці.

До крамниці зазирає Соловейчик. Старий єврей, колишній гуртовик і продавець гнилої риби, а тепер мій конкурент... У нього завжди є для мене свіжі новини. Ще здаля здійсмає Дувид свого, що вже бачив не один погром, старого капелюха і роблено прив'язане посміхається.

— Ой, ви вже працюєте, Вікентіє Петрович! Що чувати? Здрастуйте! У мене є для вас свіженька новина, приємна новина, така, що я вам кажу „анци-пікес“!

Революція перетасовує людей, мов спритний банкомет тасує карти. Ще вчора Дувид Борухович Соловейчик—„король“ і визначна людина в комерційному суспільстві, а сьогодні він задріпана „дев'ятка“, що розносить по крамницях свіжі новини.

— Будь ласка, пане Соловейчику! Ви кажете приємна новина?—Заходимо обидва до приміщення, маленького ванкірчика моєї комерційної контори. Отут я бог богів: Звідсіля виходять мої плани і проєкти, тут гартується моя

непманська міць, сюди сходяться всі новини, що діють наші друзі, тут я спочиваю тілом і душею забуваючи радянську дійсність.

— Прошу вас, сідайте, пане Соловейчику!

І Дувид Борухович, колишній гуртовик, що носив коштовні одяги, несміливо збирає поли свого засмальцованого халата.

— Звиняюсь, у вас мебелі...

— Прошу, прошу!—Іншого єврея яб нізачо не пустив на поріг. Але Дувид я поважаю.

— Ну яка там новина, розповідайте?

Соловейчик, видимо, схвилюваний. Моя приязнь завжди викликає в нього патетичний тон.

— Ой, ви не повірите!

— Що? Може інтервенція?

— Навіщо так далеко забігати—інтервенція... (Конторою опанував конспіративний настрій)—це, що я скажу вам, краще інтервенції, це, ой-ой-ой, ви уявіть собі...

Новина інтригувала. Хоч я й не уявляв собі, що може бути краще—інтервенції... Демократичний лад? Нова радянська конституція?

— Ой, ні!—Соловейчикова слина бризнула мені на вуха:

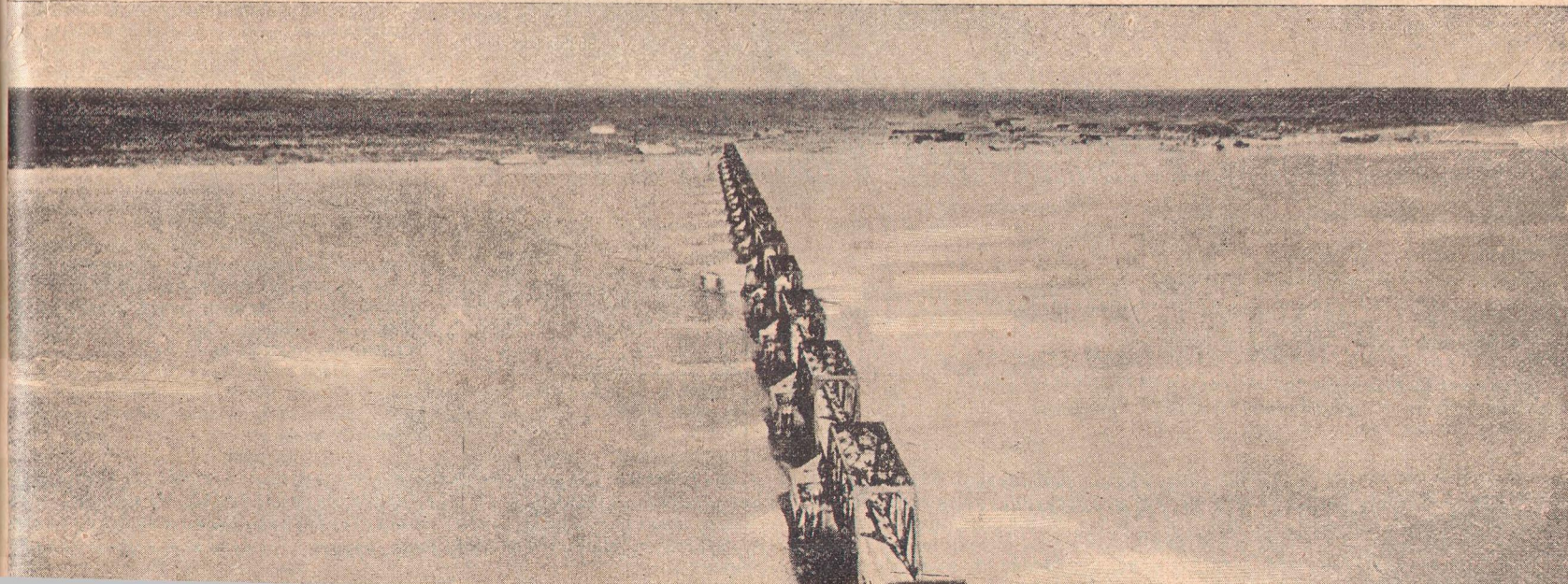
— Нова опозиція...

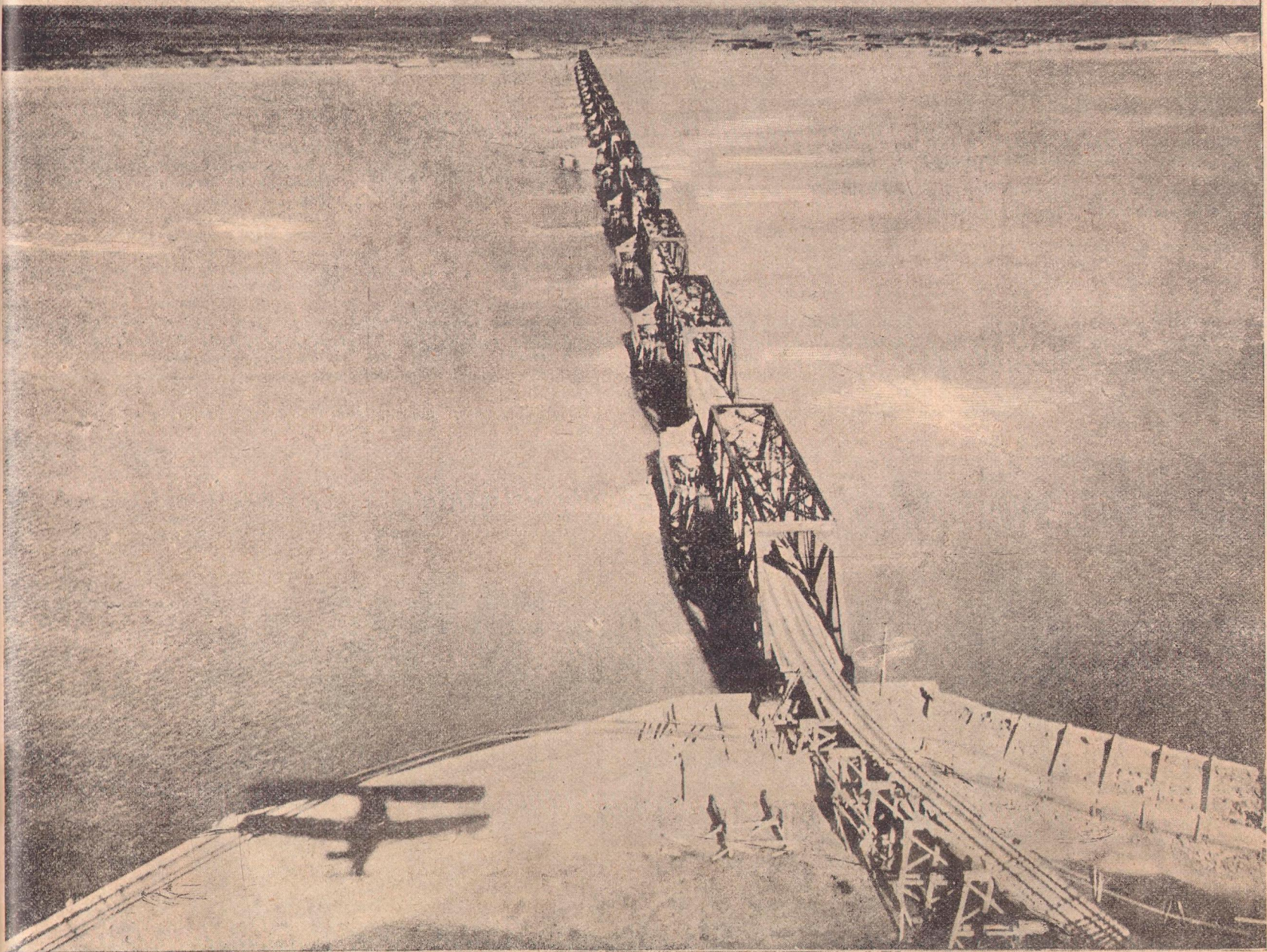
— Значить проголошення війни більшовикам, чи що?

— Вейзмір!—Мій Борух сердився.— У вас, пане Рибальченко, не голова на в'язах, а сувої мануфактури. Опозиція це просто опозиція.

— Не второпак, Ви толком поясніть мені,—довелося просити.

ЗАЛІЗНИЦЯ ГУДЗОНОВОЇ ЗАТОКИ

Нова залізниця, так звана залізниця Гудзонової затоки, якій канадійська громадська думка віддає жваву увагу, має закінчитись у Порт-Нельсоні, при гирлі ріки такої самої назви. Але береги лиману непридатні для збудування набережжя. Річка, дуже широка поблизу затоки, справді має лише дуже вузький фарватер, з обох боків якого мул тягнеться аж до низьких берегів, які він затоплює до такої міри, що гідроплан, якому було доручено роботу, тільки з великими труднощами міг об'якоритись. На щастя щось на 1.000 метрів від берега є мілина з піску, яку й використали інженери, закріпивши її спочатку в більшій частині палями. Далі збудували підмурки значної товщи. В середині цю будівлю мають засипати матеріалами, взятими ковшами (черпалками) з річища навкруги. Таким чином будують штучний острів, де зроблять кінцеву станцію, до якої залізничний міст проведе залізницю з суходолу.

Те, що я клену більшовиків—це так. Але-ж моє життя усталилось. У мене є вже певні життєві стосунки. Є звязки. Моя дочка збирається виходити за комуніста...

— Ай-яй-яй, — присмокував цей дурень Соловейчик. — Що-то буде, що-то буде?

— Ви скажете мені, що значить нова опозиція, чи ні? — Терпень мій увірвався. Дувид злякано зірвався з місця.

— Ой, пане Рибальченку, який ви нетерплячий! Опозиція—це значить: комуністи проти комуністів...

— Комуністи проти комуністів?... Ви згубили клепку, пане Соловейчику!..

— Да, да, да — авторитетно запевняв мене старий. — Наші вчора тільки-що приїхали з Москви...

— І що-ж там? Військо, кулемети—хто проти кого?—новина спирала дух, приємно тенькало у п'ятах.

— Ой-ой-ой! Навіщо військо й кулемети, — лагідно сміявся Соловейчик. Чи вони ще не набридли вам?

— А як же-ж опозиція без війська й кулеметів?

— Отак, без війська й кулеметів. Буває ріжна опозиція, — пояснював на прикладі. — Коли ми з вами не зійшлися на гешефті, ви-ж не станете мені по морді бити—ні?

— Ні, розуміється...

— Так само й тут: одні за будівництво а другі—за поширення торгівлі, за концесії.

— Ха-ха, наївний пане Соловейчику! Ця сама опозиція накинута на нас торік, ви знаєте, скільки відсотків порівняльного?

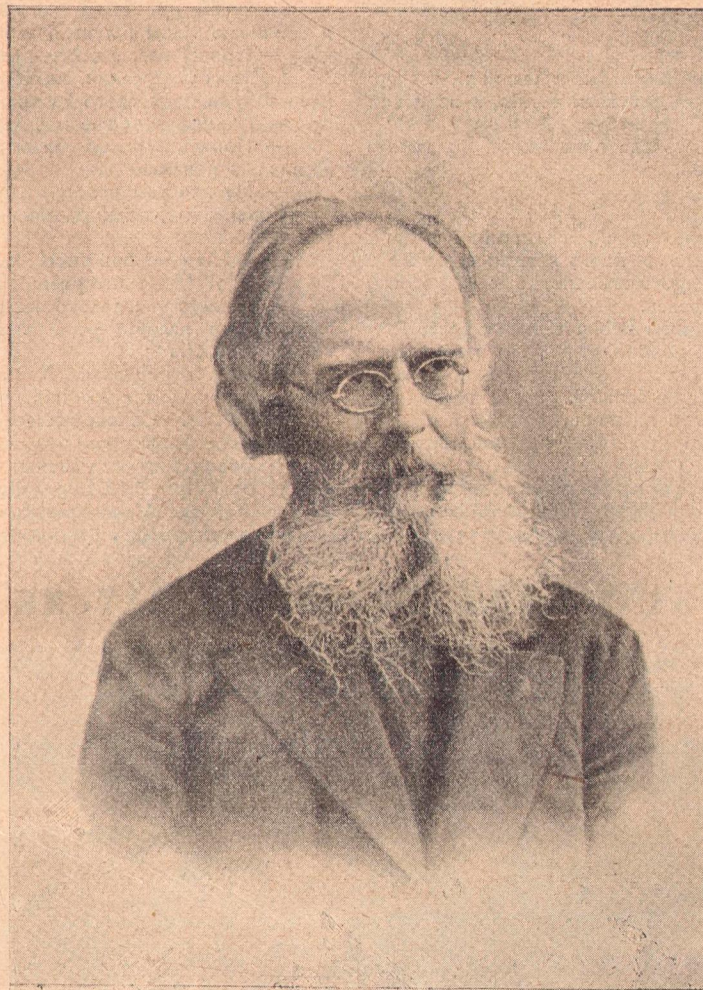
— Це не та, не та, рішуче сперечався Дувид. — Клянусь вам своїми дітьми, це...

— Годі! Ви за опозицію?

— Що значить? Я завжди за опозицію!

Дивлюсь на Соловейчика, колишнього гуртовика, і чую, як наші серця ритмічно б'ються в унісон: „за опозицію, за опозицію, за опозицію“.

За чверть години я на вулиці—коло колишньої міської думи. Площа Революції—„Червона площа“. Сьогодні Ленін ще хмурніший, ніж учора: „А, ви проти опозиції, товаришу“—моя іронія летить до ніг йому на постамент. Чийсь рука легенько потягла мене за комір:—А ви за опозицію?

12-го грудня минуло 35 років з дня смерті славного мислителя, теоретика мистецтва, філолога **А. А. Потєбні**. Він все своє життя працював у Харкові і іменем **А. А. Потєбні** названо Харківський Інститут Нар. Освіти

краще розбираються в політиці, ніж їх папаші. (Новий спосіб розрахований на женихів з партстажем).

— Гаразд, моя розумнице. Приїде сьогодні твій короткозорий комуніст?

— Ти хочеш перевірити чутки, папа? — лащиться до мене Оля. — Володя каже, що коли візьме верх опозиція, його перведуть до Харкова відповідальною особою. — Солідно! — Миршаве пенсне, сумнінна репутація (його на прикажчика, а порядний магазин неможна)—до Харкова відповідальною особою. Курьйоз. А в тім нема нічого дивного. Припустимо, що в Харкові живе моя донька, а чоловік її, мій зять—відповідальна впливова особа.

— Як він зокрема? — Цей натяк, Оля, добре розумів його сенс.

— Ти, папа, черствий матеріаліст, штучно ображається, моя козулька. — Вона, він мене кохає ідеально.

— Ідеально? Гм, не буду сперечатися. (Знаємо ми ці ідеї). Краще, коли-б він зафіксував це в ЗАГС'і офіційно, — раджу їй. Можливо, справді, ситуація, така що доведеться зятеві моему бути в Харкові. А це гешефт серйозного порядку. Сьогодні вас, товаришу Воно, чекає невеличкий іспит з моєї власної набутої практичної політграмоти.

Дома, це я взяв собі за правило, переглядати пресу. „Вісті“—цей офіційний ВУЦВК'у (читаю виключно останні сторінки), московську „Правду“ (для орієнтації), журнали. Бути непманом не про річ. Чорна біржа й далі включно до вечірки на користь Помдиту, бігуни—між ними вертиться й де треба поспішає непман. Я охоче йду на літвечірку подивитися: коли одна ідеологія чепляється і цупить по загривку другу. Це все цікаво. А про опозицію ані телень. Можливо, що чутки, як це завжди буває, випередили пресу. До кімнати просувається знайома голова. Це покоївка.

— Пані просять пити чай.

— Скажи пані, що я питиму пізніше.

— Там до баришні прийшли товариші їхні, ухажор.

— Я, зараз, зараз!

Мені хочеться поринути в майбутнє... Опозиція—болячка, перший прищик на здоровому міцному тілі... Прищик загнивається, свербить, болячка засівається довкола білим, дрібним маком, шириться, росте й виділяє гній...

морді бити—ні?

— Ні, розуміється...

— Так само й тут: одні за будівництво а другі—за поширення торгівлі, за концесії.

— Ха-ха, наївний пане Соловейчику! Ця сама опозиція накинута на нас торік, ви знаєте, скільки відсотків порівняльного?

— Це не та, не та, рішуче сперечався Дувид.—Клянусь вам своїми дітьми, це...

— Годі! Ви за опозицію?

— Що значить? Я завжди за опозицію!

Дивлюсь на Соловейчика, колишнього гуртовика, і чую, як наші серця ритмічно б'ються в унісон: «за опозицію, за опозицію, за опозицію».

За чверть години я на вулиці—коло колишньої міської думи. Площа Революції—„Червона площа“. Сьогодні Ленін ще хмурніший, ніж учора: „А, ви проти опозиції, товаришу“—моя іронія летить до ніг йому на постамент. Чиясь рука легенько потягла мене за комір:—А ви за опозицію?

— Я ні, я... (Ох, і налякав же він мене, цей Войнаровський, біржовий ходячий політмінімум).—Розуміється, за опозицію, а ви?

— Я теж, вітаю!

Чутки про нову опозицію літали швидше блискавки. Раділи всі: дебелі крамарі, власники крамниць, їдальень, ресторанів, геть аж до останньої перекупки. Власник ресторану „Ренесанс“, нащадок славних родичів вельможних, Дорошенко мав, на одні свій „конспіративний кабінет“: „Ви побачите, що я зароблю“, запевняв де яких скептиків.

Наївні люди. „Легше на зворотах“—це не дурень вигадав. Треба роспитати Оліного комуніста. Коли ця поголка справді має під собою ґрунт, тоді... Лови момент, Вікентію Петровичу. Ах, коли-б це була правда. Мені і однаково, яка там опозиція: стара, нова, я радий кожній зокрема. Не я один. Варто глянути на цих людей, що наче хто з мішка їх висипав на вулицю. Це схоже на великдень. Тільки замість застарілого „Христос Воскрес“, що не крок то—„ви за опозицію“? Соловейчик правду говорив На вулиці непманське, посполите ршення: за опозицію, хе-хе...

Увечорі стомлений, схвилюваний чутками йду додому. На порозі Оля:

— Я за опозицію, папа.

Молоді совбачи, частенько

12-го грудня минуло 35 років з дня смерті славного мислителя, теоретика мистецтва, філолога **А. А. Потєбні**. Він все своє життя працював у Харкові і іменем **А. А. Потєбні** названо Харківський Інститут Нар. Освіти

Мені хочеться поринути в майбутнє... Опозиція—болячка, перший прищик на здоровому міцному тілі... Прищик загнивається, свербить, болячка засівається довкола білим, дрібним маком, шириться, росте й виділяє гній... Пухнуть руки, ноги, пухне все міцне здорове тіло—валиться страховисько непманське, ух!

...На зміну йдуть консорціуми, банки, повертаються мої будинки, моя фірма...

— Пані просять пити чай,—це знову покоївка. Не дають пожити мрію, сто колькок вам у ребра.

— Іду!

У кімнаті, що тим часом править за їдальню, сичав, розносив чад, старий родинний самовар, єдина річ—що її не торкнулася революція. Довкола нього за столом сиділа вся моя родина: дружина, Оля й Володька „їхній ухажор“, як каже наша покоївка.

— Мов поважання, папаша! З якого часу на політику захворіли?—Це дзяв-кало гадає, що мені приємно слухати його запан. братство. І все ж таки я роблю задоволене обличчя.

— З того самого, що й ви. Як ваша опозиція?—умисно починаю з цього.

— Ви вже знаєте, чудово,—потішав мене Володька.—Коли наші справи далі підуть отаким крещендо, то...

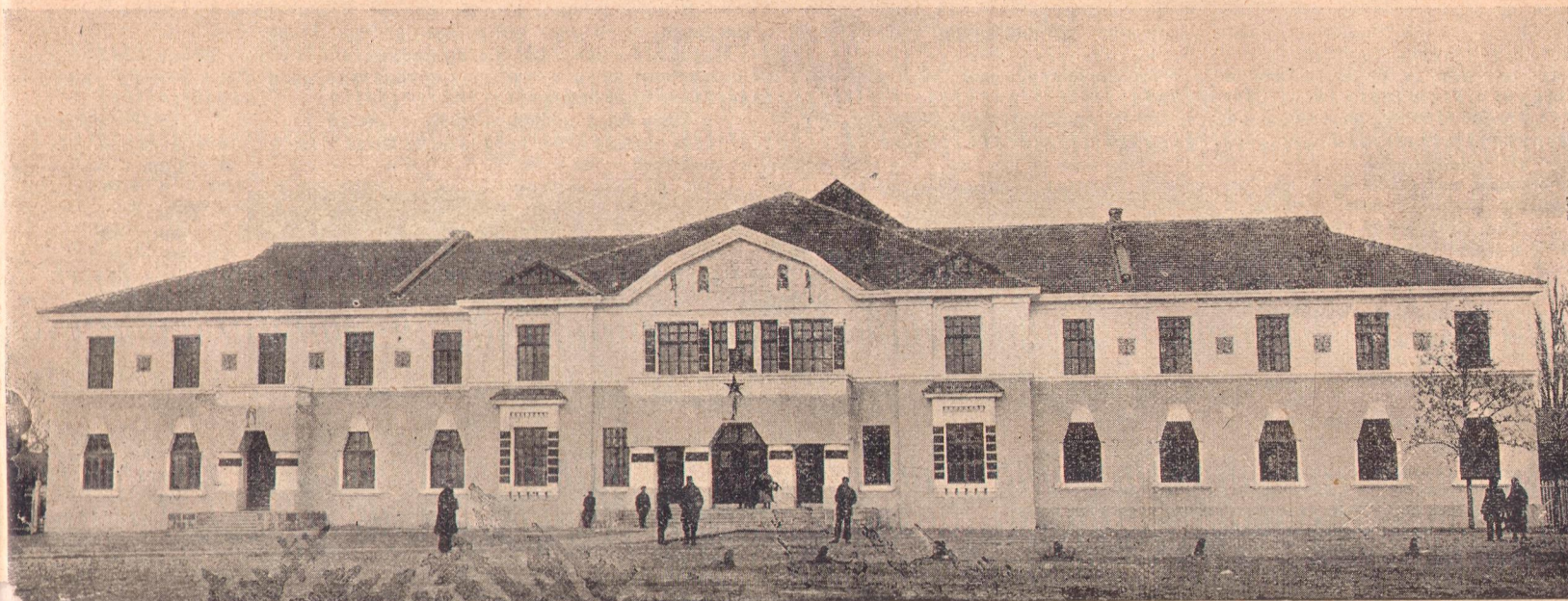
І дурноголовий блазень розкривав мені одну за другою свої партійні таємниці. Це було приємно. Самовар давно вже перестав сичати, а Володька все оповідав.

„Ми проти того, щоб партійні генерали заставляли нас робити, що їм забаг-

Президія пленуму Харківського Окружкому КП(б)У

1-й (зліва на право) тов. **Кожухов**—Секретар Червонозаводського Райкому. 2-й тов. **Бутін**—Секретар Жовтневого Райкому. 3-й тов. **Швайченко**—Секретар Паршотравневого Райкому. 5-й тов. **Постишев**, обраний на пленумі за секретаря Харківськ Окружкому. 5-й **Кіркїж**—колишній секретар Харківськ. Окружкому, тепер призначений за голову Ц. К. КП(б)У і за Наркома РСІ. 6-й тов. **Наріжний Іван**—Секретар Іванівського Райкому. 7-й тов. **Кубасов**—Зав. орган. - інстр. від. Окружкому

Новий клуб Полтавських залізничників. В Полтаві на дев'ять років Жовтневої революції, відкрито клуб Полтавських залізничників. Клуб нараховує понад 20-ть кімнат. Залю театру розраховано на 1500 глядачів. Клубна читальня вміщує більш 80 читачів. Театральна сцена—механізована. Встановлено кіно, радіо, клубне обладнання коштує 21.150 карб. Будинок клубу коштує 427.000 карб. Основні кошти клубу були 100 тисяч карб. що їх виграв кондуктор тов. Терещенко, і своєчасно не викупив облігацію, закладену в держбанку. Свій виграв тов. Терещенко і передав полтавським залізничникам на будівлю клубу. На відкритті клубу були представники Раднаркому УСРР, ЦК КП(б)У, представники союзного та українського центральної спілки залізничників та інш. Новий клуб обслуговує 5000 залізничників Полтавського району

неться. Ми за революцію, ви розумієте—всесвітню революцію, папаша... Нам індустрію давай! Фінанси—пустяковина: пудів п'ять на десятину можна дядькові накинути".

Стара з донькою мало що не лізли йому в рот.

— Володю, а ти-ж матимеш тоді відповідальну працю,—п'ятакала Оля.

— Безумовно—твердо і категорично.

Ще вчора я, можливо, засміявся-б і поклав на цю розмову нуль. Але сьогодні, після того, що я чув на чорній біржі, його слова для мене абсолютна істина. Тепер я певний, що це так: і те, що я сьогодні чув від Соловейчика, і те, що говорив мені наш Войнаровський, біржовий ходячий політмінім, м—усе це тільки стверджує мої всі міркування.

— Можу вас вітати—підбадьорював я цього ренегата.

Моя дружина, їй сміливо було б родитись безязикою. Язик—страшна жіноча зброя—телепався в неї на заваді. Часом вона чистила ним зуби. Тиха, лагідна спокійна... Зате Оля не скидалася на матір. Ця моя єдина зміна вже була приперчена радянським перцем.

— Папа, Володя має щось тобі сказати...—До сьогоднішнього вечора всі

може багато де чого зробити для поліпшення комерції свого тестя.—Ви добре зважили цей ваш вчинок?—урочисто питаю молодят.

— Ах, папа, ти ще питаєш!.. Ну, звичайно, зважили...—І Оля кинулась мені на шию. На руці повис зятьок. Мамаша глянула на цю ідилію з під лоба, встала і демонстративно вийшла.

„Треба ще порадились з мамою“—звільнившись не без труднощів з обіймів молодят, я вийшов до сусідньої кімнати. Того вечора між нами, мною й дружиною, виникла перша сутичка родинна.

— Я не потребую зятя комуніста.

— Але-ж цього потребує наш родинний стан і зокрема моя комерція,—змагався я.

— Про мене, я на шлюб своєї згоди не даю.

— Ти хочеш, щоб мене посадили в ГПУ за зневагу до компартії? Мій тон і ГПУ вплинули на неї краще, ніж я сподівався.

За вечірнім чаєм, обмірковували ми подробиці майбутнього весілля.

— Папашо,—навчав зятьок—наше завдання: по-перше заощадження, по-друге заощадження і по-третє заощадження... Ви звільняєте одну кімнату, 500 карб на п'ять і всяку всячину. Мамаша справить бара-

нову понад 20-ть кімнат. Залю театру розраховано на 1500 глядачів. Клубна читальня вміщує більш 60 читачів. Заснуванням клубу встановлено кіно, радіо, клубне обладнання коштує 21.150 карб. Будинок клубу коштує 427.000 карб. Основні кошти клубу були 100 тисяч карб. що їх виграв кондуктор тов. Терещенко, і своєчасно не викупив облігацію, закладену в держбанку. Свій виграв тов. Терещенко і передав полтавським залізничникам на будівлю клубу. На відкритті клубу були представники Раднаркому УСРР, ЦК КП(б)У, представники союзного та українського центральних органів спілки залізничників та інш. Новий клуб обслуговує 5000 залізничників Полтавського району

неться. Ми за революцію, ви розумієте—всесвітню революцію, папаша... Нам індустрію давай! Фінанси—пустяковина: пудів п'ять на десятину можна дядькові накинати".

Стара з донькою мало що не лізли йому в рот.

— Володю, а ти-ж матимеш тоді відповідальну працю,—п'ятикала Оля.

— Без, мовно—твердо і категорично.

Ще вчора я, можливо, засміявся-б і поклав на цю розмову нуль. Але сьогодні, після того, що я чув на чорній біржі, його слова для мене абсолютна істина. Тепер я певний, що це так: і те, що я сьогодні чув від Соловейчика, і те, що говорив мені наш Войнаровський, біржовий ходячий політмінім, м—усе це тільки стверджує мої всі міркування.

— Можу вас вітати—підбадьорював я цього ренегата.

Моя дружина, їй сміливо було б родитись безязиком. Язик—страшна жіноча зброя—телепався в неї на з'ваді. Часом вона чистила ним зуби. Тиха, лагідна спокійна... Зате Оля не скидалася на матір. Ця моя єдина зміна вже була приперчена радянським перцем.

— Папа, Володя має щось тобі сказати...—До сьогоднішнього вечора всі Володині розмови зводились до позички грошей.

— Що таке? Я сьогодні вибирав патента...

— Справа не в карбованцях, папа, заспокойся—перебила Оля.

— Да, папашо, справа не в карбованцях—підхопив неріш, що Володька, ско-са позирнувши на мою кишеню.—Справа в тому, що...

— Ми рішили одружитися, папа,—скінчила моя зміна. Це був грім з ясного неба.

— Одружитися?

— Не скажу, щоб я не чекав цього моменту, але припускати в такій формі сватання я теж не міг.

— Да, да, папашо, одружитися—сміявся в вічі цей голяк, що крім сумнівної ідеології, не мав копійки за душею.

Мати слухала: одруження й купівлю на базарі гуски вона однаково сприймала. Залишався я один, що мусив так чи сяк реагувати. У таких випадках я мислю так: Чи є від цього якась вигода?—ясно є. Цей надолбень, коли за нього взятися уміючи,

може багато де чого зробити для поліпшення комерції свого тестя.—Ви добре зважили цей ваш вчинок?—урочисто питаю молодят.

— Ах, папа, ти ще питаєш!.. Ну, звичайно, зважили...—І Оля кинулась мені на шию. На руці повис зятьок. Мамаша глянула на цю ідилію з під лоба, встала і демонстративно вийшла.

„Треба ще порадигись з мамою“—звільнившись не без труднощів з обіймів молодят, я вийшов до сусідньої кімнати. Того вечора між нами, мною й дружиною, виникла перша сутичка родинна.

— Я не потребую зятя комуніста.

— Але-ж цього потребує наш родинний стан і зокрема моя комерція,—змагався я.

— Про мене, я на шлюб своєї згоди не даю.

— Ти хочеш, щоб мене посадили в ГПУ за зневагу до компартії?

Мій тон і ГПУ вплинули на неї краще, ніж я сподівався.

За вечірнім чаєм, обмірковували ми подробиці майбутнього весілля.

— Папашо,—навчав зятьок—наше завдання: по-перше заощадження, по-друге заощадження і по-третє заощадження... Ви звільняєте одну кімнату, позичаєте мені 500 карб. на пальто і всяку всячину. Мамаша справить бараклішко: постіль, подушки, хутро і все, що треба, що повинна мати дама, комуністова дружина.

— Розуміється!

— Підтримувала Оля. Мамаша не перечила. І так моє кубло родинне збагатилося одним потрібним, з погляду сучасності, важливим членом.

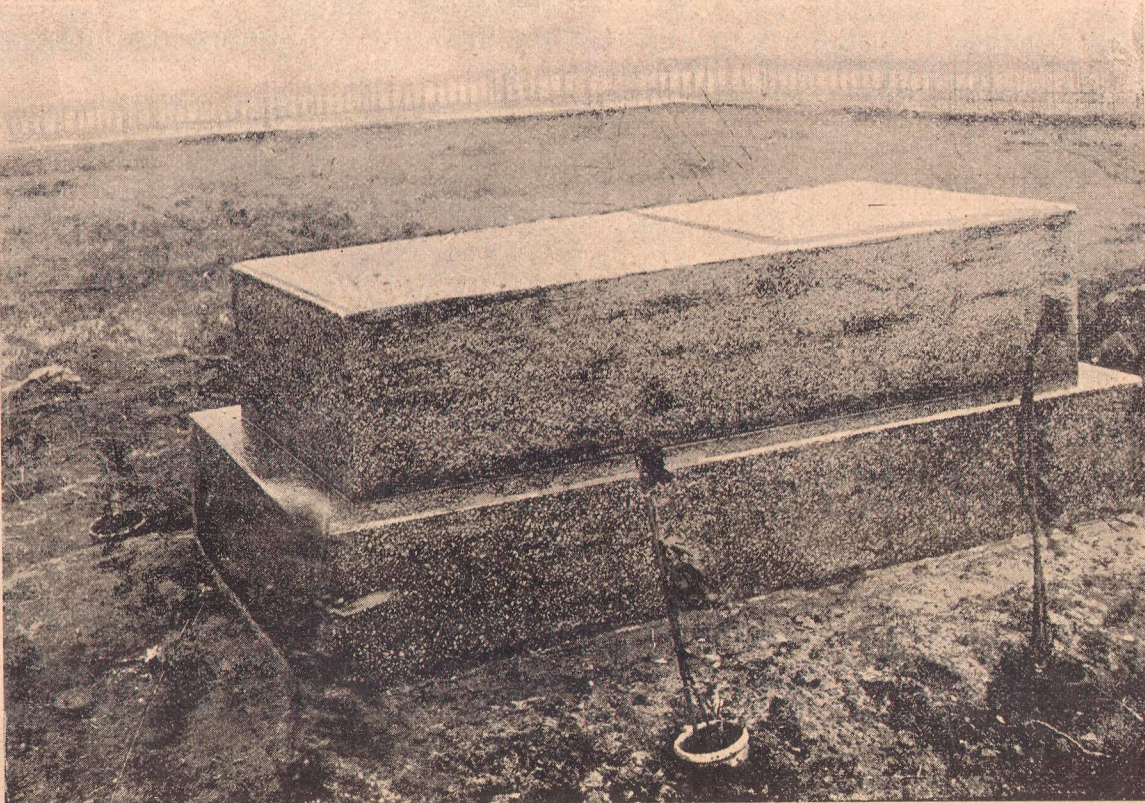
Антитезою вимог могого зятя було моє приховане бажання: використати його по-перше, використати його по-друге і використати його по-третє... Як? це справа хисту.

Уже за північ. Молодята десь пішли на „Баядерку“. Стара в кутку поклони б'є перед своєю патроне-сою, а я лежу на чистому м'якому ліжкові міркую.

А все-ж таки життя прекрасне...

* * *

Підраховую свій місячний баланс. Приємно дивляться на мене прибуткові рубрики. Охайні ряди чисел власною рукою вишикувані—приватний капітал. Рости, маленький мій мікробе, заповняй артерії,

В кінці літа було відновлено могилу В. Блакитного. На нашій фотографії могила Блакитного в теперішньому вигляді

вилазь на верх численна армія форункулів-крамниць... Гнуздай радянського коня. Приборкуй його сапом наших непманських змагань, кричи „дайош“—у боротьбі всі засоби годяться.

— Хто там? А, це ви, шановний пане Соловейчику, заходьте! Давненько ви бували в наших палестинах. Що чувати?

Соловейчик шаблоново посміхається, тягне засмалцьовану серветку, що з якогось часу править за „нустіхіла“*) і довго витирає очі.

— Новин ніяких?

— Нахилиюся над рахівницею.

— Так собі маленька новина,—хитрує Дувид.— Ви не чули?

— Гм, не чув, не маю часу—знаю, що яка-б не була новина, вона залишиться в моїй конторі.

— Що значить! А коли-б у мене половина вашої комерції, я теж не мав би часу—образився старий.

Одсуваю рахівницю:—Ви щось ховаєте від мене?

— Я ховаю щось?!

— Наївно дивувався Дувид.— Навпаки—прийшов сказати вам: „Зоря рулетки“ вчора наложив стома червінцями...

— Стома червінцями? Бідачесько! Хто він? Трестовський господарник?

— Він нахваляється вам дати сто очків—наблював старий.

— Це серйозно, чи?—Мене кортіло засміятися.

— Коли вам Соловейчик говорив, щось несерйозно?—Його обличчя споважніло.—І тепер нехай ви знаєте, „Зоря рулетки“ хоче перебити вам комерцію.

— Комерцію?—Я далі не розумів нічого. „Зоря рулетки“ і моя комерція...—Хто він цей безклепкий чоловік?

— Ну, кажуть, він москвич. Приїхав, хоче підробити, магазину хоче тут організувати.—Інформація серйозна. Найкращий магазин мануфактурний мій—

— Я його не знаю і не бачив, але я так само, як і ви, не хочу мати конкурента—перехопив мої думки бувалий Дувид.

Рація... А може це містифікація моїх колег, приватників—пошкодити мені закласти швацьку трудову артілю. Можливо, Петя, єдиний опікун мого плану десь проговорився...

— Хотів би я побачити цього пуриса?

— Ви можете його побачити, коли не пошкодуєте червінця на рулетку.

радів Соловейчик.

— Червінця на рулетку?—Зайвий конкурент для мене небезпечний, а для Соловейчика і погрозлив. А втім... гаразд! Зійдемося о 10-й. До побачення!

Зачиняю двері за старою гавою. З магазину чути гамір покупців. Два прикажчики тепер працюють замість Петі—голови правління „Швачки“. Два дні вже Петя ходить, за купує приладдя, устатковує майстерню. На одні швачні машини 100 червінців. Сума чималенька!.. Коли мій шановний конкурент „Зоря рулетки“ програє тиме щодня по сто червінців, я вітаю цю приємну конкуренцію. Плин моїх думок перебиває Петя.

Чоботи—„бутилки“, шкірянка й галіфе з портфелем—він нагадував мені героя із сучасної репетиції, що її „репертуарна вища рада до вистави ухвалила“.

— Петю, що за маскарад, для чого це?

— А это на предмет, щоб уваження було побільше.—Він самовдоволено кладе портфеля на своє бюро на книги й лізе у своє робоче крісло. Ось вона самодіяльність. Ще вчора мій прикажчик, а сьогодні голова фіктивної артілі, в нього вже немає поваги до господаря.

— Може б ти, Петю, пересів на цього дзиглика?—пропоную йому.

— С удовольстїєм для вас,—погоджується Петя. По його зів'ялому

Двохповерхова вулиця в Чикаго (Америка)

— Глявно дивувався Дувид. — Навпаки — прийшов сказати вам: „Зоря рулетки“ вчора наложив стома червінцями...

— Стома червінцями? Бідачисько! Хто він? Трестовський господарник?

— Він нахваляється вам дати сто очків — набилював старий.

— Це серйозно, чи? — Мене кортіло засміятися.

— Коли вам Соловейчик говорив щось несерйозно? Його обличчя споважніло. — І тепер нехай ви знаєте, „Зоря рулетки“ хоче перебити вам комерцію.

— Комерцію? — Я далєбі не розумів нічого. „Зоря рулетки“ і моя комерція... Хто він цей безклепкий чоловік?

— Ну, кажуть, він москвич. Приїхав, хоче підробити, магазина хоче тут орендувати. — Інформація серйозна. Найкращий магазин мануфактурний мій — коли не брати Соробкоопу.

*) Кишенькова хустинка.

Двохповерхова вулиця в Чікаго (Америка)

ка!.. Коли мій шановний конкурент „Зоря рулетки“ програвав тиме що-дня по сто червінців, я вітаю цю приємну конк у ренцію. Плин моїх думок перебивав Петя.

Чоботи — „бутилки“, шкірянка й галіфе з портфелем — він нагадував мені героя із сучасної реп'єси, що її „репертуарна вища рада до вистави ухвалила“.

— Петю, що за маскарад, для чого це?

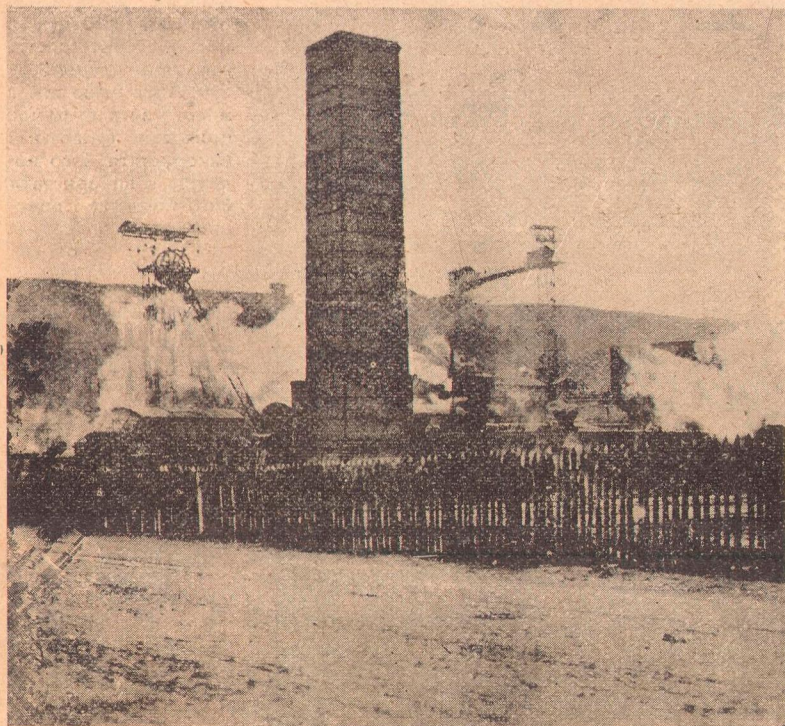
— А що на предмет, щоб уваження було побільше. — Він самовдоволено кладе портфеля на своє бюро на книги й лізе у своє робоче крісло. Ось вона самодіяльність. Ще вчора мій прикажчик, а сьогодні голова фіктивної артілі, в нього вже немає поваги до господаря.

— Може б ти, Петю, пересів на цього дзиглика? — пропоную йому.

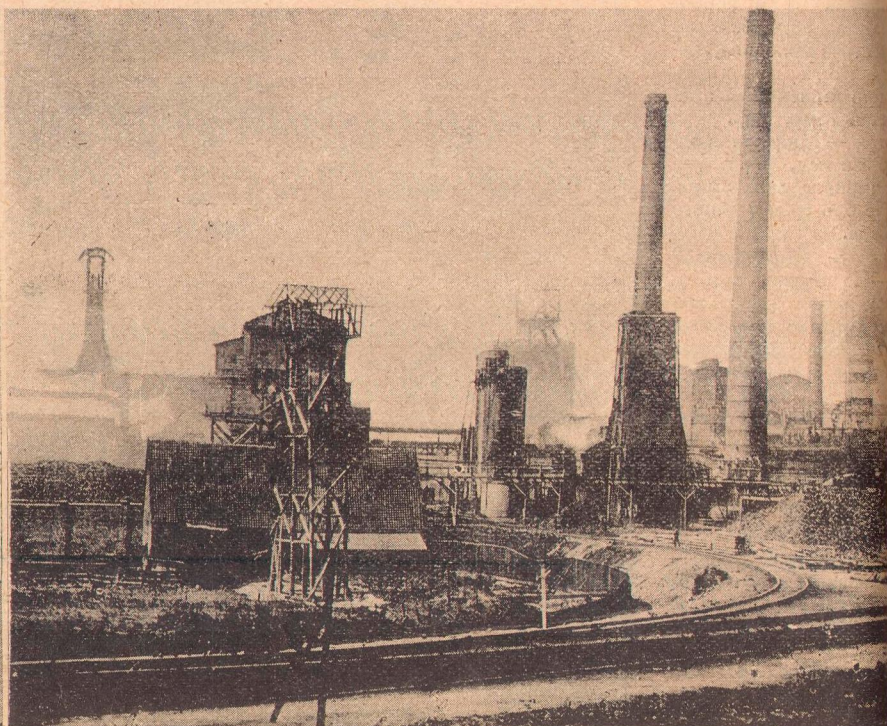
— С удовольствием для вас, — погоджується Петя. По його зів'ялому обличчю, по невиспаних очах я вгадую червону п'янку.

— Треба було випити з одним там членом Профсоюзу, обіцяв столи приставити дешевше, — зізнавався Петя.

ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НІМЕЦЬКО-ФРАНКО-БЕЛЬГІЙСЬКОГО СТАЛЕВОГО СИНДИКАТУ

Мюльгейм. Заводи концерну Стінеса в Німеччині

Індустріальний куток в Рурі, недавно тут хазяїнували французи

Рація. Я сам за те, що треба випити, коли це вигідно.

— У мене стільки завелось ділов тепер, що просто нет спасенія, — жалівся Петя. — Туди бігай, сюди бігай, скрізь ладнай... У кооператкомі: затеряли ето наше дело всьо как есть і списки і статут. Через реєстрацію, говорять, не проходило, не знаємо.

— Как же, говорю їм, не проходило, коли я сам його давав совбаришні на реєстрацію?

— Все равно, говорять, не проходило.

— Да как-же так? — Подняв волинку. А когда я вам, говорю, приведу всю свою артель, тоді пройдють?

— І тода, говорять, не пройдють. Посмотримо, кажу.

Собрав я, значить, своїх членів, і що „на стрелке“ двох до себе прикупив і гайда до Едема. Так і так, говорю, братця потеряли наші списки й статут.

— Ладно, говорят, найдьом. Випили по сколько треба там на члена.

— А тепер, ходімо, говорю, проверімо, яка там реєстрація в советських учреждениях.

Я слухав з насолодою цю Петіну розмову. Бідний Петя. Скільки треба тут енергії докласти — Артіль зареєстрована?

— Конешно. — Показував папери: „Кооперативне товариство „Швачка“. Серед членів в — пишався Завальська. Прізвище — колись закинула моя дружина просто як негідний зайвий мотлох, а тепер поновлене воно до речи пригодилося.

Рибальченко Викентій, власник магазину на Ка... анській вулиці. Він непан і буржуй, йому не можна бути пайовиком „Швачки“, а Завальська Катерина (безробітна швачка) може...

— Ха-ха-ха! — Ми з Петєю регочемо весело, довго, переможно. — Скільки всіх паїв? Що-б усі дали по 3 червінці, інакше не приймаю на роботу... — Петю, ти не знаєш, чом, що за цця цими днями привилася до нас — „Зоря рулетки“ — чув такого?

Петя заперечливо знизав плечима і поліз за кешенько-хустинкою.

— Не чув нічого. Хіба що?

— Нічого. — В мене виникає думка. На тобі червінця й одні спробуй щастя на рулетці. Заприміть, кого там Зорею.

Стурбоване обличчя Петіне засяяло. — На заметку взяти о супчика?

— Ну-да.. Візьмеш „на заметку“, а червінця я захи-тобі на твій рахунок.

Так буде краще. Бо самому йти давати привід розносити побрехеньки про свою особу — не годиться. Навантажений порадами-наказами, Петя йде на „Швачку“. Я знову залишаюся один, віч-на-віч зі своїми книгами. Спроквола шелестить папір, мерехтять перед очима рубрики, соковито смачно цокують на рахівниці колешата.

125, 146, 385, 90 — 540.

На обидва боки з маслом, да.

Просувається прикажчикова голова:

— Хазяїн, зачинають пора.

— Іду. — Як швидко летить час. Складаю книги, беру касу й замикаю з середини магазину. Тепер я в своєму царстві: звідусіль на мене дивляться поліції з моїм крамом...

— Я хотів би бачити „Зоря рулетки“. Мої червінці, а ваш досвід і колода карт. — Ми всі трое граємо на пару — згода?

Компаньйони з початку не йняли віри. — Жартуйте, Вікентіє Петровичу — Перепічка зрадівши не знав, куди дівати йому руки.

— Без жартів, пристаєте на мою умову? — Я хотів нарешті знати, хто цей загадковий конкурент, що зазіхає на мою комерцію.

— Пристаємо, тричі пристаємо. Увечері ми вас чекаємо в офії кав'ярні... Попрощавшись мої нові друзі залишили одного мене платити за сніданок, і за все. Було рівно дві, коли я прийшов на працю. У магазині було повно покупців і дуже мало краму. Влучно пущені чутки, що фабрики припинять виробництво, позначилися на продажі. Кожний поспішав купити про запас. Прикажчики ледве управлялися задовольняти всі вимоги.

А передчуття гнітили. Його не може заглушити гамір публіки, що здошкувалася в моєму магазині.

Смеркало. Швидко посувалися стрілки — годинникар напевне їх повішав дратувати мої нерви. — Петя мав привезти крам і запізнився. Правла в нього є ключі, що їм можна відімкнути чорний хід. Іду на вулицю. Захожу до кав'ярні і шукаю столика, де можна було-б примоститися. Он, вони в кутку мої друзі й компаньйони. Вже побачили мене.

— Сюди, сюди, Вікентіє Петровичу! А ми гадали, що вас тільки й бачили.

— Шкода гадки, — кажу їм. — Я звик додержувати слова.

Трохи дивно, може й ризиковано, але я йшов. Куди? — Спочатку головою, далі ми всі трое завернули до вузького заулку й там я мав нагоду запитатися: — Далеко ще?

— Ви не турбуйтеся, заспокої мене.

Перед нами виріс невеличкий двохповерховий будинок.

— Тут!

Дім належав моєму знайомому. Правда, я не знаю всіх тутешніх пожильців, але ж орендар — не знає, що в його будинкові завелася малина, — міркував я підіймаючися сходами на другий поверх.

Зоя Добровольская, прошу стучать.

Одчинила нам середнього віку пані.

— Андрій Васильович, будь ласка! Прошу Дмитріє Карповичу! — Пані задивилася на мене:

— А це приятель Петра Даниловича, — одрекомендував мене Перепічка. Хочемо сьогодні трохи в картишки побалуватись.

Охайно прибранна кімната. Жадного натяку на малину не було. За столом сиділо кілька чоловік, кадили папіросами. Широкоплечий чоловік тримав банк.

— Тисяча п'ятьсот, панове, стукаю! — Нервово шелестіли карти.

Грачі встали. Витягнули шії. На момент кімната стихла. Очі всі вп'ялися на мужчину, спиною до мене, що поклав на карту жмут червінців.

— Банк! пронизав кімнату хриплий голос.

— Швидше, швидше — понукав Перепічка — „Зоря рулетки“ бере банк.

Мене це не обходило. Я хотів побачити

Петя переплечено знизав плечима поліз за кешення хустинкою.

— Не чув нічого. Хіба що?

— Нічого,—В мене виникає думка. На тобі червінця й одні спробуй щастя на рулетці. Заприміть, кого там Зорею.

Стурбоване обличчя Петіне засіяло.—На заметку взяти о супчика?

— Ну-да.. Візьмеш „на заметку“, а червінця я захи- тобі на твій рахунок.

Так буде краще. Бо самому йти давати привід розносити побрехеньки про свою особу—не годиться. Навантажений порадами-наказами, Петя йде на „Швачку“. Я знову залишаюся один, віч-на-віч зі своїми книгами. Спроквола шелестить папір, мерехтять перед очима рубрики, соковито смачно цокують на рахівниці колашата.

125, 146, 385, 90—540.

На обидва боки з маслом, да.

Просувається прикажчикова голова:

— Хазяїн, зачиняй пора.

— Іду.—Як швидко летить час. Складаю книги, беру касу й замикаю з середини магазину. Тепер я в своєму царстві: звідусіль на мене дивляться поліції з моїм крамом... до побачення, мої хороші!

Вихожу чорним ходом. Вулиця. Пристойні одяги, веселі підфарбовані вуста, капелюхи і молні сукні. Тхне привмним подихом ТЕЖЕ... Серединою мов гайвороння, безпритупні.

— „Дами, берегите ридикюлі“...

Я охоче дихаю цілющим пахом вулиці.

Сьогодні цілий день мене гнітить важке передчуття. Можливо, це весільний чад і досі ще не вийшов з голови. Породичалися з пануючою класою, хе-хе. Захожу до кав'ярні.

— Пляшку Есентуки!—може трохи посвіжішає голова. За столиком, ліворуч мене пили голий чай, якихся два, не-то товариші, не-то люди без певної професії.

— Я вчора на рулетку викинув останнього карбованця, жалкував молодший (Де я його бачив?).

Ми дивилися один на другого. Його обличчя проясняється;—Здрастуйте, Вікентіє Петровичу!

— Я десь бачив вас, але не пам'ятаю де,—кажу йому.

— Якже-ж так, не пам'ятаєте—пригадував мені—я складом ще в папаші вашого на Верхній вулиці завідував. Андрій Васильович Перепічка.

— А, Перепічка? Пригадую! (подали руки).—Що-ж ви робите тепер?

— Та так, по більшій часті безробітними шатаємось.—Обидва приятелі скося поглядали на мою почату пляшку Есентуки.

— Сюди три пари пива!—Сідаю разом з ними за столик. Серце чомусь билосся, мов недорізане курча. Нарешті я напав на певний шлях, бо Петя так-таки й не виявив мого загадкового конкурента.

— Ви знаєте „Зорю рулетки“?—кажу Перепічці.

— Позавчора він підрізав мого стоса,—булькнув знехотя Перепіччин товариш.

— Я чув, що в нього є своя комерція?—випитував я в них. Мені доводилося грати препаскудну роль.

— Тиждень, як пошився в комерсанти,—зневажливо сміялись мої гості. Я нотую дату: „тиждень як пошився в комерсанти“ й тиждень, як почала працювати „Швачка“. Гм, знаменна дата.

— Знаєте, що я скажу вам, громадянине Перепічко?

— Скажіть,—обидва собеседники роззявили роти.

Фашиський приборник, голова Литовського уряду Сметона

динкові завелася малина,—міркував я піднімаючись сходами на другий поверх.

Зоря Добровольская, прошу стучать.

Одчинила нам середнього віку пані.

— Андрій Васильович, будь ласка! Прошу Дмитріє Карповичу!—Пані задивилася на мене:

— А це приятель Петра Даниловича,—одрекомендував мене Перепічка. Хочемо сьогодні трохи в картишки побалуватись.

Охайно прибрана кімната. Жадного натяку на малину не було. За столом сиділо кілька чоловік, кадили папіросами. Широкоплечий чоловік тримав банк.

— Тисяча п'ятсот, панове, стукую!—Нервово шелестіли карти.

Грачі встали. Витягнули шиї. На момент кімната стихла. Очі всі вп'ялися на мужчину, спиною до мене, що поклав на карту жмут червінців.

— Банк! пронизав кімнату хриплий голос.

— Швидше, швидше—понукав Перепічка—„Зоря рулетки“ бере банк.

Мене це не обходило, я хотів побачити його нахилене над картою обличчя. Банкометова рука тремтіла:—Прикуповую на туза... Павза. Усе живе в кімнаті затаїло дух,

— На туза єсть!—і банкомет глузливо поволік до себе жмут червінців. Вам не повезло, товаришу! Грачі зітхнули. „Зоря ру-

летки“ тихо звів на мене очі, його скривлене обличчя зблідло.

— Петя?!—Я готовий був повибивати собі зуби.

„Зоря рулетки“—мій прикажчик Петя...

— Здрастуйте, хазяїне!—глузливо привіталася до мене ця облуда. За столом почався шопот.—Що мені було робити? Стояв, немов прив'язаний коло ганебного стовба,—примара з'убожіння класала до мене своїми страшними іклами—так ось де він, мій загадковий конкурент...

— Нещасна ти тварино, де мій крам?!—кричав я в розпачі.

— А разі тільки вам гуляти?—прилюдно глузував цей вирід.

— Ага, ти так!—В очах вихрилися червоні круги. Я ліз на ворога, немов еспанський бик, якого підкололи.—Здохнеш, гаде, в кріміналі!—гукав я.

— Хватить і для тебе місця. Там тобі покажуть всі твої артелі—мов обухом оперідило мене по голові. Далі не пригадую, що було. Нас розняли. Кричали жінщини й над усім лунав добірний мат. Я вискочив на вулицю. Арештувати шахрая й самому сісти?—Ні! Додоמו швидче.—Зять мій кому-ніст. Там поміркую, як запакувати злодія і повернути крам.

— Ей, Ванько. Скоріше повертайся, чобіт. Гони на площу Револуції. Дома як завжди мене зустріла Оля. Заплакана повісила мое пальто.

— Що трапилось?

— Нічого.—Хлипала.

Стара заводи́ла в моїй кімнаті.

— Що так, Володю! Де Володя?

— Його виключили з партії, як зайвий елемент—ламала руки Оля.

Ставало гаряче. Кімната захиталася і попливла.

„Пропало все“—ворушилося в мозгові. На очі напливали грати, справжні грати бупрівські... Мій магазин, мануфактурний магазин „Ідея“, кращий над усі приватні магазини—зруйнований! Мій плач, мій ревно́й плач, покрит жіночий лемент. Я плакав і проказував немов дитина:—

— Я не буду більше...

Філія „Сугуфа“ в Сен-Дені

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА В ПАРИЖІ

Від нашого кореспондента

Українські Вісті" (Les nouvelles ukrainiennes) мають допомогати кожному українцю, який хоче знати про Україну, про її долю, про її майбутнє. Вони будуть розповідати про Україну, про її культуру, про її мову, про її історію, про її народ. Вони будуть розповідати про Україну, про її культуру, про її мову, про її історію, про її народ.

Філія „Сугуфа“ в Сен-Дені

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА В ПАРИЖІ

Від нашого кореспондента

„Українські Вісті“ („Les nouvelles ukrainiennes“) мають помешкання далеко гірше, ніж скажимо, паризький „Таймс“, і виходять вони не щоденно, як „Таймс“, що радує серця паризьких англійців, а двічі на місяць—нам на зтіху. Це, звичайно, не через те, що газета так рідко навідує кіоски з пресою всіма мовами світу, а тим що в Франції все ж таки є український радянський орган друку. Заснуванням його, як і „СУГУФА“ (Союзу укр. радянських громадян у Франції) ми завдячуємо І. К. Борщаків та небайдужим його співробітникам.

* * *

„Сугуф“ і „Українські Вісті“—18, вулиця Жан Жака Руссо, недалеко Лувра й Пале-Рояля. Це— випадок, вони могли б примістись десь на Монпарназі або ж у Бель-Віллі. Але ж тов. Борщак—історик, фахівець з „україніки“, отже йому приємно, що рад. укр. осередок недалеко того місця, звідки натовп пішов руйнувати Бастилію, і що будинок, де міститься „Сугуф“ (готель „Атлантик“ з широкомовною, як завжди, назвою, нічим не відмінний від інших того самого розбору) належав у 18 віці міністрові закордонних справ Гюїєса, а в цього міністра та бував сфранцужений син мазепиного генерального писаря емігрант Григор Орлик. Облишмо подробиці про самого Орлика, про пропозицію йому їхати за французького посла до Константинополя й т. ін., як і тов. Борщаків доводитись залишити свої історичні розвідки в спорохнявілих теках французьких міністерств, заради справ чергових, сьогоднішніх. Я балакаю з ним у Парижі 1926 року, в кімнаті, де на стіні—мапа Радянської України, портрет Василя Блакитного, карикатура на Пілсудського,—куди волонтер-експедитор задихавшись забігає сповістити, що везе свіжий номер до газетної експедиції Ашет.

* * *

На членському квитку „Сугуфа“—гасло: „Сугуф“—це явна організація українців та українок, що визнають себе за громадян Суверенної Української Соціалістичної Радянської Республіки і тих усіх, що без застережень обстоюють і обсто-

юватимуть повсяк час права трудящих верств Українського народу на всіх його етнографічних землях, його суверенну державну волю і його намагання злучити всі етнографічні українські землі в одну державну цілість“.

Таких громадян нині в Франції об'єднано близько 900, та „Сугуф“ обіймає своїм впливом далеко більш—2000. Всього у Франції (і в Бельгії, де „Сугуф“ теж провадить роботу) в замахились 40.000 українців, серед них одна третина—колишні козаки УНР та інтелігенти-втікачі з Наддніпрянської України, дві третини—втікачі спід польського та румунського гніту. Вплив „Сугуфа“ зростає, і діяльність його розвивається. Тепер уже в 18 філій, де провадиться організаційна й культурна робота. Найближчі помішники голови тов. Борщака—т. т. Норич (ген. секретар) та Ореленко (його заступник). На прикінці грудня відбудеться перший з'їзд „Сугуфа“ в Парижі.

* * *

Ось один з людських знаменних документів, що надходять до „Українських Вістей“. На марці з малюнком щедрих дарів, що подає Франція своїм колоніям, стоїть штампель: „Мароко“. Це—лист від українця, що вже п'ятий рік дослужує в чужоземному експедиційному найманому корпусі!

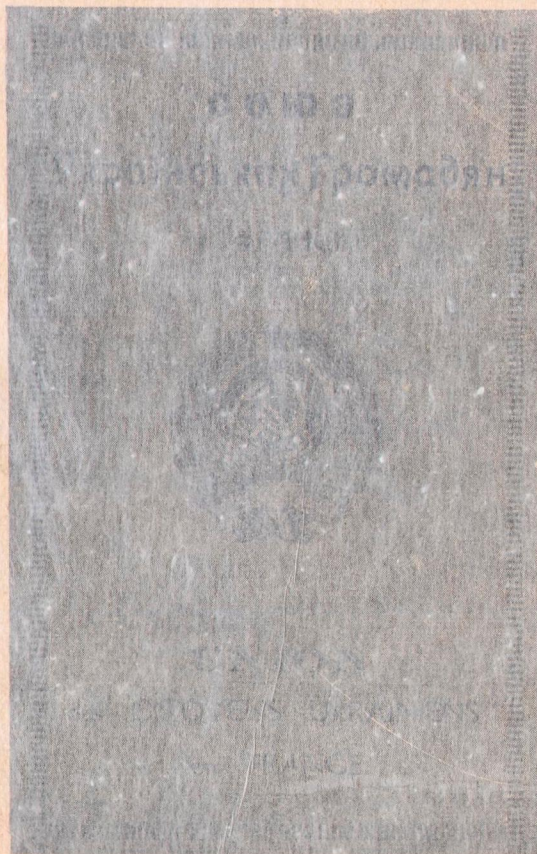
„...Тягне на рідну Україну, тягне туди, де брати незаморочені вигадками та брехнями пережили криваві дні революції і в тяжких муках здобули собі право“ і т. ін.

Отак пише робітник, козак УНР.

* * *

Тепер про дуже важливе: у книгозбірні „Сугуфа“ майже зовсім нема нових українських книжок. Тут нічого не чути про нову укр. літературу про—Тичину, про Хвильового та ін. Нові книги й газети справді влили б „живий струмінь“ у дуже провінційальне в царині української культури життя французької колонії. Гаразд було б, як би якась організація взяла шефство над „Сугуфом“, над робітниками й селянами, що живуть далеко, за багато тисяч верств од рідного краю.

А. Ватажченко

3 ВУЛИЦІ

Нарис А. Чарова, фот. З. Тулеса

Ось одна з установ, створених і підтриманих громадською допомогою, Радянською державою.

Дитячий колектор, В. Панасівка, 25. Тут живуть позбирані з вулиці діти, що зазнали злигоднів безпритуллі, тут вони перебувають 2-3 місяці, доки не обізнає малячої натури педагог і комісії при колекторі не визначать свого справедливого рішення: цього—до нормального дитячого дому, цього—до будинку для морально-дефективних, а оцьому треба до лікарні. Рік тому колектор був дітям якоюсь заполохою. Він тулився в вулгому будинку, де двері не зачинялися, шибви в вікнах були повибивані, по кімнатах гуляв собі вільно холодний осінній вітер, діти спали долі в тім самім руб'ї та лахмітті, що в них сюди були приведені. Єдиною грубою володіли безконтрольно найдоросліші та найсильніші споміж їх. Хлоп'ята воліли нидіти на вулиці, а ніж тут і цілими ватагами втікали звідси, завдаючи чимало клопоту вартівним міліціонерам.

Тепер же в кімнатах тепло, чисто, тут влаштовано спальні, їдальні, читальні. Тут у спальнях стоять блискучі металеві ліжка, вкривані чистою

Вперше попав до колектора

діти звідцїля не тікають, та вінмусить піти ввідцїль геть, бо „корешок“...

* *

Ми довго ходили скрізь по колектору, розглядаючи його відділи.

На порозі влзні сиділо похнюпавшихся троє тільки що приведених безпритульних.

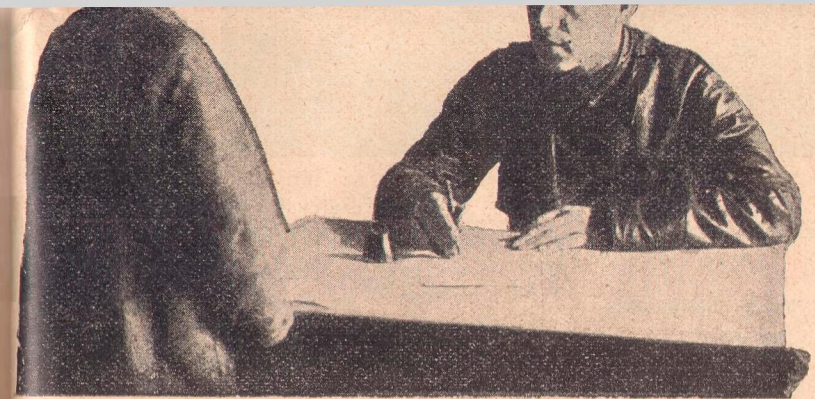
Лазня і дезинфекційна—це чистилище потрібне на те, щоб безпритульному попасти в карантин, а звідти—до шкільного відділу—основного.

Дві години переогодом вони вимиті, чисті, в нових сорочках і в штантах сиділи вже в карантині.

Черговий номер стінгазети, присвячений дев'ятому Жовтню

білизною й новою теплою ковдрою. Тут веселим полум'ям горять у старовинній голандській грубці сухі дубові дрова. В обід у їдальні смашно кохана ласощі б'ють і відновлюються. Кожен має своє віддільне місце.

Вперше попав до колектора

білизною й новою теплою ковдрою. Тут веселим полум'ям горять у старовинній голандській грубці сухі дубові дрова. В обід у ідеальні смашно пахне густий борщ і м'ясні січеники. Коли настає час відпочинку, в читальні й книгозбірні повнісінько малечі: цікавляться й пригодами „Червоних д'яволят“ і дитячим журналом.

Тут же кілька хлоп'ят преповажно обмірковують, сидючи за шахівницею, стратегію гри.

Читачу наш, відкинь свою зневіру! Так, так... Вуличні діти, оті, що обиватель ненавидить їх за поцуплений з кошика шмат хліба; оті, що цілими днями никають по базарах, шукаючи собі некупованого хліба, а вечорами на ганках кам'яниць грають у „гарби“, вдаючи з себе заподаних гравців,—то вони читають „Червоних д'яволят“, то вони сидять коло шахівниць книгозбірні колектора.

* * *

Легко переймається натура дитяча в колекторах.

Тут є досвідчені педагоги. Тут до дітей пристосовується новітні методи виховання, розвивається цілою системою заходів самодіяльність і громадські звички...

В одній із спалень забрало нашу увагу синьооке маля років вісім. Воно слідувало за нами та все обжурювалось, що фотограф не зняв з його фотографії. Поводилося воно вільніше за інші.

— Цей був у бувальцях—шепнув нам зав. колектора, переконаний прихильник повільного переродження дитячої вдачі й звичок під впливом оточення.

На запитання „б, валець“ залюбки розповів, що в колекторі не зде йому живеться, проте він мусить його покинути, бо його „корешок“ переведено до другого дитячого будинку. Він розповів нам що „корешок“—це на базарній говірці визначає „приятель“, що їм обох жилося весело після „попек“ (крадіжка з кешені) і що хоч у колекторах добре жити і

ки що при
ведених
безпри-
тульних.
Лазня і
дезінфек-
ційна—це
чистили-
ще по-
трібно
на те, щоб
безпри-
тульно-
му у пона-
сти в кар-
антин, а
звідти—
до шкіль-
ного від-
ділу—ос-
новного.

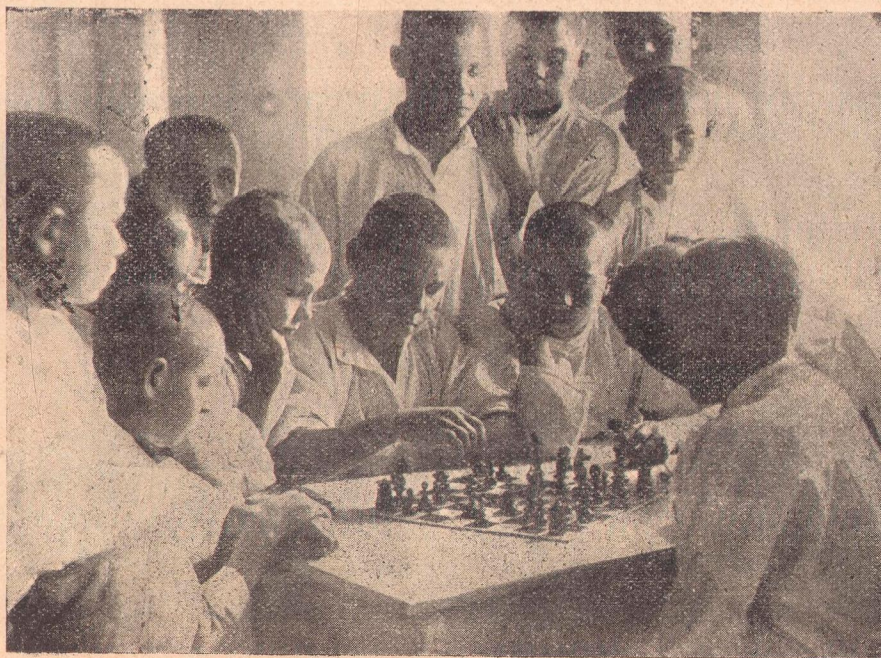
Дві го-

дині переогом вони вимиті, чисті, в нових сорочках і в штанятах сиділи вже в карантині.

Найвідрадіше вражіння справляє головний відділ та червоний куточок. Тут учаться групами. На чолі кожної групи—старший. Ми потрапили як раз саме підчас навчання. Діти вставши привіталися з нами. Дисципліна—нічого не вдіє!

Безробіття, сирітство, неврожа!—ось що зараз підсилює вуличну безпритульність. Особливо в селах, де не вродило, в така поведінка—„посилати в безпритульні“. По селах так гадають, що безпритульний у місті не пропадає. І майже не помиляються.

Прекрасне вражіння справляє клуб і червоний куточок безпритульних. Тут працюють діти, що вже звикли до колектора. Вони видають гарну стінгазету з карикатурами й статтями, стінгазету не гіршу, як видають дорослі.

За шахами. В небезпечному стані—треба добре цей хід обміркувати

Черговий номер стінгазети, присвячений дев'ятому Жовтню

Черговий номер стінної газети присвячено 9-му листопаду, і ви прочитаєте тут серйозну передовицю про локомотив історії, що звернув на соціалістичний шлях і фейлетона про боротьбу з безпритульністю, про цей „найкращий пам'ятник Іллічу“, як говориться в статті, і побачите чудові й динамічні карикатури, що змальовують загибель старого режиму. А із стін куточка позирають на вас портрети провідників революції, мальовані рукою місцевого живописця. У Ілліча запитливо-примружене ліве око, немов питає: чи не тут родяться питомі „бистрі розумом невтопи“.

На дворі, перед тим як виходити з колектора, бачимо групу безпритульних, що копаються у величезній, тільки що викопаній ямі. Фізичний розвиток дітей—пояснює невтомний зав.—привний і корисний. Нам потрібна яма на сміття.

Діти працюють одностайно. Лопати разом врізаються у м'який від теплої погоди ґрунт і викидають звідти купи піску.

Бадьорить ця розміреність і чіткість роботи.